

PR. NR. 83/2015
JUDEȚUL SĂLAJ

MEMORIU GENERAL

1. INTRODUCERE

1.1. DATE DE RECUNOAȘTERE A DOCUMENTAȚIEI

DENUMIREA LUCRĂRII:

**PLAN URBANISTIC GENERAL AL COMUNEI RUS,
JUDEȚUL SĂLAJ**

BENEFICIAR:

COMUNA RUS

PROIECTANT:

S.C. AEDILIS PROIECT S.R.L.

DATA:

2019

CUPRINS

1. INTRODUCERE.....	0
1.1 Date de recunoaștere a documentației	0
1.2 Obiectivele lucrării	5
1.3 Surse documentare	6
2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII URBANISTICE	9
2.1 Evoluție	9
2.2 Elemente ale cadrului natural.....	12
2.2.1 Caracteristicile reliefului	12
2.2.2 Hidrografie. Hidrologie	12
2.2.3 Condiții climatice	12
2.2.3.1 Temperatura	12
2.2.3.2 Precipitațiile	13
2.2.3.3 Vânturile	13
2.2.3.4 Lumina solară	13
2.2.3.5 Fenomene meteorologice	13
2.2.3.6 Seismicitatea	13
2.2.4 Solurile	14
2.2.5 Vegetația.....	14
2.2.6 Fauna	14
2.3 Relații în teritoriu	14
2.4 Potențial economic	17
2.5 Populația. Elemente demografice și sociale.....	18
2.6 Căi de comunicație și transport	19
2.7 Intravilan existent. Zone funcționale. Bilanț teritorial	20
2.8 Zone cu riscuri naturale.....	23
2.9 Echipare edilitară	24
2.9.1 Gopodărirea apelor	24
2.9.2 Alimentarea cu apă	24
2.9.3 Canalizarea	24
2.9.4 Alimentarea cu gaz metan	24
2.9.5 Alimentarea cu caldură.....	25
2.9.6 Alimentare cu energie electrică	25

2.9.7 Telefonie.....	25
2.9.8. Gospodărie comunală	25
2.10 Probleme de mediu.....	25
2.11 Disfuncționalități.....	35
2.11.1 Privind activitățile economice	35
2.11.2 Privind structura populației	36
2.11.3 Privind căile de circulație	36
2.11.4 Privind fondul construit și utilizarea terenurilor	36
2.11.5 Privind echiparea edilitară	36
2.11.6 Privind protecția mediului	36
2.12 Necesități și oportunități ale populației.....	37
3. PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ.....	38
3.1 Studii de fundamentare. Diagnostic general. Diagnostic prospectiv.. ..	38
3.2 Evoluție posibilă, priorități.....	40
3.3 Optimizarea relațiilor în teritoriu	44
3.4 Dezvoltarea activităților. Strategia de dezvoltare spațială	44
3.5 Evoluția populației	45
3.6 Organizarea circulației	46
3.7 Intravilan propus. Zonificare funcțională. Bilanț teritorial	47
3.8 Măsuri în zonele cu riscuri naturale	53
3.9 Dezvoltarea echipării edilitare	53
3.9.1 Gospodărirea apelor	53
3.9.2 Alimentare cu apă.....	54
3.9.3 Canalizarea apelor uzate.....	54
3.9.4 Alimentarea cu energie electrică	54
3.9.5 Telefonie.....	54
3.9.6 Alimentare cu energie termică.....	54
3.9.7. Alimentare cu gaze naturale	55
3.9.8. Gospodărire comunală	55
3.10 Protecția mediului	55
3.11 Reglementări urbanistice.....	58
3.12 Obiective de utilitate publică. Lista de proiecte și planul de acțiune.....	63
4. CONCLUZII	65

LISTA DE SEMNĂTURI

PROIECTANT GENERAL: S.C. AEDILIS PROIECT S.R.L.

Şef proiect: arh. urb. Dan Florin FLORUŢ

Proiectanţi:

Urbanism: arh. urb. Dan Florin FLORUŢ

ing. geogr. urb. Camelia FAUR

Transporturi:

Ing. Gheorghe BOROŞ

Tehnico-edilitare:

Ing. Andrei MOLDOVAN

Cartografiere şi tehnoredactare:

cart. Dora CERNEŞTEAN

teh. Attila MATYUS

Economic:

ec. Marcel Andrei MARE ROŞCA

1.2 OBIECTIVELE LUCRĂRII

Planul urbanistic general are atât caracter director și strategic, cât și caracter de reglementare și reprezintă principalul instrument de planificare operațională, constituind baza legală pentru realizarea programelor și acțiunilor de dezvoltare. Fiecare unitate administrativ - teritorială trebuie să își actualizeze la maximum 10 ani Planul urbanistic general în funcție de evoluția previzibilă a factorilor sociali, geografici, economici, culturali și a necesităților locale.

Actualizarea Planului urbanistic general reprezintă revizuirea reglementărilor urbanistice, a indicatorilor urbanistici propuși și a prevederilor planului inițial prin aducerea acestora în acord cu legislația în vigoare, tendințele de dezvoltare și cerințele de dezvoltare durabilă socioeconomice și de mediu actuale, precum și actualizarea listei de proiecte de investiții necesare pentru implementarea viziunii de dezvoltare, în baza unor studii de specialitate și a analizei gradului de implementare a planurilor urbanistice în vigoare și a impactului acestora la nivelul localității.

Cuprinde prevederi pe termen scurt cu privire la:

- Stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan, în relație cu teritoriul administrativ al localității;
- Stabilirea modului de utilizare a terenurilor din intravilan;
- Zonificarea funcțională în corelație cu organizarea rețelei de circulație;
- Delimitarea zonelor afectate de servituți publice, afectate de interdicții temporare și permanente de construire și a zonelor expuse la riscuri naturale;
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare;
- Stabilirea zonelor protejate și de protecție a monumentelor istorice, a siturilor arheologice reperate și a zonelor care au instituit un regim special de protecție, prevăzut în legislația în vigoare;
- Formele de proprietate și circulația juridică a terenurilor;
- Precizarea condițiilor de amplasare și conformare a volumelor construite și amenajate și plantate;
- Zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone .

- Zone de risc datorate unor depozitari istorice de deșeuri.

Cuprinde prevederi pe termen mediu și lung cu privire la:

- Evoluția în perspectivă a localității;
- Direcțiile de dezvoltare funcțională în teritoriu;
- Traseele coridoarelor de circulație și de echipare prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului național, zonal și județean;
- Zonele de risc natural delimitate și declarate astfel, conform legii, precum și la măsurile specifice privind prevenirea și atenuarea riscurilor, utilizarea terenurilor și realizarea construcțiilor în aceste zone;
- Lista principalelor proiecte de dezvoltare și restructurare;
- Stabilirea și delimitarea zonelor cu interdicție temporară și definitivă de construire;
- Delimitarea zonelor în care se preconizează operațiuni urbanistice de regenerare urbană.

Completarea Planului Urbanistic General al Comunei Rus urmărește, prin introducerea în cadrul documentației de urbanism existente a constrângerilor și permisivităților urbanistice generate de zonele propuse pentru extindere, crearea condițiilor de autorizare a noilor construcții, crearea premiselor spațiale pentru desfășurarea activităților economice și sociale în acord cu obiectivele de dezvoltare județene.

1.3.SURSE DOCUMENTARE

1.3.1 Surse documentare propriu zise:

- Plan de Amenajare a Teritoriului Național;
- Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Sălaj;
- Studii și proiecte elaborate de către comuna Rus.
- Documentare pe teren și consultări cu autoritățile locale;

Pentru suportul topografic s-au folosit ortofotoplanuri, scara 1:5000, planuri topografice, scara 1:5000, alte hărți și planuri referitoare la Comuna Rus.

1.3.2 Elemente legislative:

Baza proiectării:

- Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul cu modificările și completările ulterioare.

- Ordinul MDRAP nr. 233/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism;

Elemente legislative conexe:

- Codul Civil;
- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată prin Legea 199/2004, cu ultimele modificări legea 147/2017, OU 40/2017, Legea nr. 273/2017
- Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 18/1991 a fondului funciar cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență 195/2005, aprobată prin Legea nr.265/2006, privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul nr. 994/2018 pentru modificarea și completarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății nr. 119/2014
- Legea nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 46/2008 – Codul silvic;
- Legea nr. 107/1996 a apelor cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică;
- Legea nr. 54/1998 privind circulația juridică a terenurilor cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 82/1998 pentru aprobarea O.G. nr. 43-1997 privind regimul juridic al drumurilor cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 363/2006 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea I- Rețele de transport;

- Legea nr. 171/1997 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a II-a- Apa;
- Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a- Zone protejate;
- Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național - Secțiunea a IV-a: Rețeaua de localități;
- Legea 575/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a V-a – Zone de risc natural;
- Legea 190/2009 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a VIII-a – Zone cu resurse turistice;
- Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice cu modificările și completările ulterioare;
- HGR nr. 525/1996 pentru aprobarea Regulamentului General de Urbanism, cu completările și modificările ulterioare;
- HGR nr. 162 /2002 privind depozitarea deșeurilor;
- Ordonanța nr. 43/1997 privind regimul drumurilor
- Ordinul Ministerului Transporturilor nr. 45/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea, construirea și modernizarea drumurilor;
- Ordinul Ministerului Transporturilor nr. 46/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind stabilirea clasei tehnice a drumurilor publice;
- Ordinul Ministerului Transporturilor nr. 47/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind amplasarea lucrărilor edilitare, a stâlpilor pentru instalații și a pomilor în localitățile urbane și rurale;
- Ordinul Ministerului Transporturilor nr. 50/1998 pentru aprobarea Normelor tehnice privind proiectarea și realizarea străzilor în localitățile rurale;
- Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 129/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind avizarea și autorizarea de securitate la incendiu și protecție civilă;
- Ordinul Nr. 163 din 28 februarie 2007 pentru aprobarea Normelor generale de apărare împotriva incendiilor;

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII URBANISTICE

2.1. EVOLUȚIE

Comuna Rus este situată în partea de nord – est a județului Sălaj, la o distanță de 34 km de orașul Dej, 60 km de Baia Mare și 75 km de Zalău (reședința de județ). Este așezată pe malul stâng al Someșului. Comuna Rus are acces la drumul european E58 prin intermediul drumului județean 108 S.

Unitatea administrativ teritorială studiată are în componență trei localități: Rus – centrul administrativ al comunei și satele aparținătoare Fântânele Rus și Buzaș.

Valea Someșului a prezentat condiții prielnice de locuire din cele mai vechi timpuri. În urma unei periegheze, la care au participat specialiști de la Muzeul Județean de Istorie și Artă din Zalău, s-a constatat o concentrare esențială de locuire în acest spațiu.

Primele informații despre comuna Rus, care atestă o așezare omenească, sunt din neoliticul superior. Este vorba despre un depozit de bronz datat din perioada hallstatului timpuriu, descoperit în condiții necunoscute undeva în jurul anului 1864.

În grădinile ultimelor case din Rus (nr. 104 – 108) dinspre Buzaș, pe terasa pleistocenă a Someșului, din locul numit „Șesul lui Măican”, au fost colectate cu această ocazie fragmente de ceramică preistorică atipice și fragmente prefeudale. Din acest depozit, în colecția Muzeului de Istorie a Transilvaniei din Cluj Napoca, au intrat două celturi (dintre care unul cu gura concavă și fără toartă și altul cu decor unghiular având lungimea de 12 cm, respectiv 12 cm), o psalie, o faleră cu tortițe cu diametrul de 5,4 cm, un inel cu diametrul de 4,9 cm, unul fragmentar din bară de secțiune triunghiulară și un fragment dintr-un ac cu gâtul umflat, lung de 6 cm. Probabil tot din acest tezaur să fi ajuns două psalii în muzeele de la Viena și Mainz. De asemenea, aparține acestui tezaur un topor de bronz cu lungimea de 14,6 cm și lățimea tăișului de 4,4 cm, din fosta colecție a gimnaziului din Reghin. Astfel tezaurul s-a împrăștiat și aparține mai multor colecții muzeale. Descoperirea, cu ocazia perieghezei amintite, în hotarul satului a unor fragmente ceramice preistorice și prefeudale dovedește continuitatea de locuire a acestui teritoriu.

În epoca romană, regiunea făcea parte din provincia Dacia, aflându-se în zona sistemului apărării romane, respectiv sectorul dintre castrele Tihău și Cășei. I. Ferenczi a descris limesul roman între Tihău și Ileanda, subliniind că principalele turnuri sunt plasate pe înălțimile din stânga râului, dar se pot semnala câteva obiective, mai mult sau mai puțin sigure, și în dreapta Someșului. Noutăți referitoare la limesul roman, în zona localității

studiate, va aduce și cercetarea următorului sector al sistemului de nord al apărării Daciei romane, situat la est de localitatea Ileanda.

În ceea ce privește istoricul satelor comunei Rus, majoritatea datează din anul 1300.

Prima mențiune documentară a localității Rus datează din anul 1325, când a purtat denumirea de „Symisne”, după valea care curge dinspre satul Șimișna și era proprietatea familiei Sabori, și anume a lui Sabori Ioan. Acesta a dat-o zălog familiei Apafi, care la rândul ei, a vândut-o lui Banfy Dionisie, fiul lui Toma, în anul 1325. O altă ramură a familiei Banfy, baronul Ștefan, fiul lui Dionisie și Dezideriu Losoncy, fiul lui Ladislau au pretins în anul 1366 o parte din satul Rus, însă voievodul le-o respins cererea pe motiv că Toma a cumpărat-o din sânguință proprie. După clasarea din 1831, jumătate din hotarele satului au ajuns în posesiunea lui Regheny Stefan. În monografia sa, I. Kadar prezintă un număr considerabil de proprietari din anul 1325 până-n 1894, precum și iobagii de pe aceste pământuri, cum ar fi Rafa, Bora, Pop Ionuc, etc.; nume frecvente și azi printre locuitorii satului Rus. Potrivit informațiilor lui I. Kadar, la început satul ar fi fost așezat pe malul drept al Someșului, în partea de hotar numită Răfeni, un platou situat dincolo de calea ferată. Aici este atestată documentar în 1553, o localitate cu numele Raffa și care există ca așezare separată până în 1630, dată de la care stăpânitorii săi vor fi identici cu cei ai așezării Rus. Astfel că, în 1781, se afirmă că „Răffeni au aparținut întotdeauna de Rus”. S-ar putea ca așezarea Raffa să fi fost mai veche decât Rusul și un grup de locuitori de aici să fi întemeiat așezarea din stânga Someșului, cum tot atât de plauzibilă poate fi ipoteza conform căreia, Rusul fiind mai vechi, câțiva locuitori de aici, în urma defrișărilor efectuate în dreapta Someșului, să fi pus bazele așezării Raffa. De altfel, tot Kadar notează: „Răfeni în limba română înseamnă margine”.

De-a lungul secolelor, localitatea Rus a fost menționată în documente sub mai multe denumiri: Symisne (1325), Symisne allie nomine Wruzmezeu (1366), Oruzmezeu (1381), Orezmezew (1508), Oroszmező (1733), Russi (1750), Ruszu (1850) și Oroszmező (1854). Prima denumire sub care apare localitatea Rus în documentul de la 1325 este aceea de Symisne, denumire de origine slavă pe care a primit-o de la Valea Șimișnei, vale a cărei apă nu seacă decât în cazuri excepționale și care udă de sute de ani hotarul satului. Această denumire continuă să fie folosită până în 1366, când – alături de Symisne, apare și numele Wruzmezeu, lângă Someș. Wruzmezeu este redarea lui Oroszmező, care înseamnă, tradus din maghiară, “câmpul lui Rus ” sau “câmpul rusului”. Originea acestui toponim poate fi găsită în antroponimie sau în onomastică, aceasta fiind influențată de evoluția și de așezarea slavilor și

a altor populații în Transilvania; etnii cu care românii au trăit sau cu care au venit în contact: maghiari, secui, ruteni, ucrainieni, etc. În 1381 satul este atestat sub denumirea Oruzmezeu, iar – începând cu 1733 – Oroszmező, toponimul cu cea mai îndelungată întrebuințare. Prima dată denumirea satului apare în românește sub forma Russi în 1750, în conscripția lui Pavel Aron, iar în 1831, Rusu. Din 1854 începe să fie din nou numit Oroszmező. O altă explicație plauzibilă a originii acestui toponim ar putea fi oferită de cuvântul latinesc “rus, ruri” căruia dicționarul latin-român îi oferă următoarele sensuri: “proprietate la țară, ogor, câmp, țară”. Cel puțin primele trei sensuri pot fi corelate cu un anumit specific al așezării, care ar fi putut reprezenta proprietatea vreunui demnitar roman, proprietate cuprinzând ogoare roditoare în fertila luncă a Someșului, câmpuri prielnice culturilor agricole. O asemenea etimologie ar dovedi, și pe cale lingvistică, existența ei din timpul stăpânirii romane sau chiar mai devreme.¹

Satul Fîntînele-Rus datează din anul 1338, fiind consemnat în documente sub denumirea de Kabalapataka – tradus în românește “Valea Iepeii”. Denumirea sa derivă din cuvântul latin “caballus” care înseamnă cal, și cel secuiesc Kabala, care se traduce iapă. Satul Buzaș datează din anul 1375.

Biserica și școala au fost pilonii principali de rezistență a locuitorilor din Rus, împotriva adversitatilor cu care s-au confruntat de-a lungul veacurilor. Primele mențiuni scrise, legate de existența bisericii în satul Rus, le găsim într-o monografie din anul 1658. Prima școală din localitate a fost construită între anii 1860-1862. Comuna Rus a fost, de la începuturi și până azi, o așezare românească, cu oameni harnici, care și-au păstrat limba, tradițiile și obiceiurile, transmițându-le cu mândrie urmașilor. Situată pe valea Someșului, și având pământ bun, chiar dacă nu mult, ocupația de bază a locuitorilor a fost agricultura și creșterea animalelor. În comuna sălăjeană care ține și ea pasul cu modernitatea, se mai păstrează încă multe tradiții.

De-a lungul timpului, comuna Rus a făcut parte din diverse structuri administrative, precum: Comitatul Solnocul Inferior, plasa Ileanda; în perioada interbelică a aparținut județului Someș, iar din anul 1968 face parte din județul Sălaj, ca urmare a reorganizării teritoriale a fostelor regiuni Maramureș, Crișana și Cluj.²

¹ <http://comunarus.ro/prezentare/>

² <http://comunarus.ro/prezentare/>; <http://salaj.transilvania-localitati.ro/rus-monografie/>

2.2. ELEMENTE ALE CADRULUI NATURAL

2.2.1. Caracteristicile reliefului

Relieful este variat, format din culoarul Someșului, care desparte dealurile Ciceului situat la nord, de Dealurile Șimișnei – Gârbou la sud.

Lunca Someșului este bine dezvoltată și prezintă 9 terase etajate, pe mai multe nivele. Terasa de luncă se menține cu 3 – 4 m deasupra nivelului actual al râului cu lățimi variabile între 100 – 1000 m, oferind condiții bune pentru agricultură. Terasa a II – a și a III – a cu 8 – 12 m, respectiv 18 – 22 m deasupra Someșului, sunt prezente pe ambele părți ale râului și au permis dezvoltarea timpurie a așezărilor omenești: Raffa, localitate azi dispărută, pe dreapta, Rus și Buzaș pe stânga. Agenți externi și-au pus amprenta asupra reliefului, îndeosebi în regiunile mai înalte construind fenomene carstice, cele mai reprezentative găsindu-se pe Dealul Runcului, aflat la ieșirea din Rus spre Buzaș. Peșterile de la Stâniile Buzașului sunt două grote în lungimea de 7 – 8 m, adânci de 5 m și înalte de 3 – 4 m, legate între ele de un drum, care pare dăltuit în stâncă de mâna omului.

2.2.2. Hidrografie. Hidrologie

Rețeaua hidrologică este variată, cu bogate pânze freatice, izvoare, numeroase pâraie care se varsă în Someș, cele mai importante pâraie sunt: Valea Șimișna, care limitează teritoriul comunei la est și Valea Iepii ce traversează satul Rus prin centru, pe cursul ei superior aflându-se satul Fântânele – Rus, alt component al comunei.

2.2.3. Condiții climatice

Comuna Rus are o climă temperat continentală moderată, aflată sub influența maselor de aer oceanic din vestul continentului. Aceste mase de aer generează vreme instabilă, cu precipitații abundente primăvara și toamna.

2.2.3.1 Temperatura

Cel mai important efect al radiației solare este încălzirea aerului atmosferic prin reflectarea căldurii de la suprafața solului. În regimul temperaturii medii multianuale

anotimpurale, lunare și diurne a aerului se constată unele modificări aflate în strânsă legătură cu factorii cosmici și cu circulația generală a maselor de aer.

Temperatura medie anuală înregistrează valori cuprinse între 8 – 10° C.

2.2.3.2 Precipitațiile:

Cantitatea de precipitații este de 600 – 650 mm în Culoarul Someșului și cad sub formă de ploaie și zăpadă. La altitudini mai mari, cantitatea de precipitații poate ajunge și la 700 – 800 mm. Se produc frecvent fenomene atmosferice specifice anotimpurilor, precum: brumă, ceață sau rouă.

2.2.3.3 Vânturile

Vânturile predominante sunt cele din direcția vestică și nordică, masele de aer care pătrund în culoarul Someșului au o frecvență mai mare în lunile de primăvară.

2.2.3.4 Lumina solară:

Durata medie anuală de strălucire a soarelui este de 2000 ore pe an și este invers proporțională cu altitudinea.

2.2.3.5 Fenomene meteorologice:

În cuprinsul comunei Rus se manifestă și o serie de fenomene meteorologice deosebite, proprii de altfel și altor zone ale țării, cum ar fi: rouă, ceața, bruma, chiciura, poleiul, etc. în afară de rouă, celelalte fenomene au cea mai mare frecvență în sezonul rece.

2.2.3.6 Seismicitatea

Conform Legii nr. 575/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național– Secțiunea a V-a – „Zone de risc natural”, comuna Rus este amplasată în zona pentru care intensitatea seismică exprimată în grade MSK este VI.

Din punct de vedere al protecției seismice, Normativ P 100-1-2013, comuna Rus are valoarea de vârf a accelerației terenului pentru $IMR = 100$ ANI $a_g = 0,10$ g și perioada de control a spectrului de răspuns $T_c = 0,7$ sec.

2.2.4 Solurile

Variatatea condițiilor de climă, substratul petrografic, relieful, altitudinea, panta și expoziția, în strânsă legătură cu covorul vegetal au creat o varietate de tipuri de sol.

În comuna Rus, cea mai mare răspândire o au solurile brune podzolite, care s-au format sub influența unui climat cu precipitații abundente și cu o circulație deficitară a apei în sol. Aceste soluri sunt specifice dealurilor mai înalte din bazinul Someșului.

Solurile aluvionale de luncă sunt specifice albiei majore a Someșului. Având un conținut bogat în humus, aceste soluri sunt cele mai fertile, fiind favorabile culturilor legumicole și cerealiere.

2.2.5 Vegetația

Diversitatea vegetației este dată de întinsele suprafețe cu pădure de foioase, pășuni, fânețe naturale, vegetației de luncă, precum și plantațiile de conifere.

2.2.6 Fauna

Fauna este specifică zonei pădurilor de foioase: căprioare, mistreți, iepuri, păsări, pești.

2.3. RELATII ÎN TERITORIU

Comuna Rus este situată în partea de nord – est a județului Sălaj.

Unitatea administrativ teritorială este străbătută de următoarele căi de comunicație: E58 (DN 1C: Baia Mare – Cluj Napoca), care străbate comuna pe o mică porțiune; DJ 108S, care face legătura între localitatea Rus și E58; DJ 109E, care traversează comuna pe direcția nord – est; DC 35, care face legătura între reședința de comună și satul aparținător Fântânele – Rus.

Pe teritoriul comunei trece linia ferată Baia Mare – Cluj Napoca.

Comuna Rus se învecinează cu următoarele unități administrativ teritoriale:

- Nord: comuna Ileanda;

- Est: comuna Gilgău;
- Sud - Est: comuna Șimișna;
- Sud: comuna Zalha;
- Vest: comuna Lozna.

Suprafața comunei este de **5 061,80** ha și are în componență trei sate: Rus – sat reședinșă de comună, Fântânele Rus și Buzaș.

Analiza SWOT

Infrastructura

PUNCTE TARI	OPORTUNITATI
<ul style="list-style-type: none"> - localitățile comunei sunt ușor accesibile; - așezarea compactă a localităților. 	<ul style="list-style-type: none"> - programe de finanțare destinate infrastructurilor; - surse de finanțare județene și guvernamentale; - asocieri, parteneriate cu scopul dezvoltării de proiecte comune.
PUNCTE SLABE	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> - starea precară a drumurilor din comună ; - încălzirea pe lemne a clădirilor ; - unele clădiri din comună sunt degradate ; - lipsa canale ape pluviale ; - lipsa trotuarelor, străzile sunt înguste. 	<ul style="list-style-type: none"> - riscuri naturale; - calamități naturale (inundații, alunecări de teren); - populație îmbătrânită; - migrația tineretului; - lipsa cadru instituțional adecvat pentru întreținere drumuri.

Dotări edilitare

PUNCTE TARI	OPORTUNITATI
<ul style="list-style-type: none"> - Rețeaua de apă în sistem centralizat în localitățile Rus și Fântânele – Rus ; - Rețea de canalizare menajeră în localitatea Rus ; 	<ul style="list-style-type: none"> - surse de finanțare și programe de finanțare .
PUNCTE SLABE	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> - lipsă rețea de apă în localitatea Buzaș și canalizare în localitățile Buzaș și Fântânele - Rus; - lipsa ambulanță. 	<ul style="list-style-type: none"> - degradarea în timp a construcțiilor.

Economie și turism

PUNCTE TARI	OPORTUNITATI
<ul style="list-style-type: none"> - existența fermelor; - inițiativele private locale; - resurse naturale și culturale locale suficiente pentru a dezvolta activități economice productive și servicii; - potențial turistic; - pașuni naturale; - relief și ambient propice dezvoltării turismului și amenajărilor de agrement; - existența terenurilor care pot fi puse la dispoziția investitorilor. 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor programe de finanțare și creditare destinate populației și antreprenorilor pentru dezvoltarea mediului economic; - existența de programe de finanțare pentru dezvoltarea locală - existența legislației privitoare la protejarea patrimoniului - valorificarea potențialului turistic al comunei prin amenajarea unor zone de agrement - amenajarea de zone verzi după normele urbanistice

PUNCTE SLABE	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> - mediatizare slabă a zonei - resurse financiare limitate la bugetul local - spirit antreprenorial scăzut - lipsa de implicare a locuitorilor - lipsa mijloacelor financiare și investițiile mici în materie de turism; - lipsa locurilor de muncă. 	<ul style="list-style-type: none"> - migrația tineretului în special datorită lipsei alternativelor ocupaționale; - pierderea meșteșugurilor tradiționale.

Social, cultural, sportiv

PUNCTE TARI	OPORTUNITATI
<ul style="list-style-type: none"> - existența școlilor și a căminelor culturale în toate localitățile comunei; - existența unui dispensar uman în localitatea Rus; - accesul populației la informație și un grad relativ bun de informare (presă scrisă, radio, TV); - comunicare destul de bună la nivel local, între cetățeni și cetățeni – autorități locale; - încrederea populației că tradițiile locale se vor păstra, unele chiar vor reveni. - Existența unei baze sportive moderne în localitatea Rus. 	<ul style="list-style-type: none"> - existența unor programe de finanțare în domeniul social, cultural și sportiv; - plasare în zona geografică favorabilă;

PUNCTE SLABE	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> - migrația tinerilor; - rată a dependenței economice foarte ridicată; - lipsa asociațiilor pe bază de voluntariat; - implicarea civică redusă a cetățenilor; - lipsa unor posibilități de educație non-formală pentru copii și tineri; - insuficiente fonduri pentru activități culturale și sportive; 	<ul style="list-style-type: none"> - scăderea numărului de copii , fapt ce pune în dificultate învățământul la satele comunei - îmbătrânirea populației; - migrarea tinerilor.

2.4. POTENȚIAL ECONOMIC

Ca urmare a faptului că cele trei așezări ale teritoriului studiat sunt rurale, este firesc ca economia lor să aibă un caracter predominant agricol.

Locuitorii satelor aparținătoare comunei nu au alte opțiuni decât creșterea animalelor, valorificarea laptelui și agricultura. Pe teritoriul studiat sunt prezente câteva ferme (ovine, bovine). În localitatea Rus există și o ciupercărie.

Există întreprinzători care s-au orientat pe câștigul cu utilaje agricole: în comună sunt peste 70 de tractoare, pluguri, discuri, semănători, cositoare, grape, greble, combine. Terenurile sunt lucrate în proporție de 80%. Ponderea cea mai mare o dețin satele Rus și Buzaș, unde se cultivă porumb, grâu, secară, ovăz, orzoaică, orz și lucernă.

Pe lângă activitatea agricolă desfășurată, pe teritoriul comunei există agenți economici care desfășoară diferite activități de comerț și prestări servicii către populație.

Turism

Deși în comuna Rus nu există clădiri monumente, punctele de atracție nu sunt inexistente. Cadrul natural poate constitui elemente propice dezvoltării turismului.

Pe teritoriul comunei, pe drumul dintre Rus și Buzaș, există o adevărată operă de artă oferită de natură, sculptată în stâncă. Aceste formațiuni poartă numele de Stanii Buzașului, iar în jurul lor se vehiculează diverse legende. Se spune că există posibilitatea ca pe aceste stânci să fi fost croit un drum, iar în grotlele vizibile de departe să fi locuit și oameni în timpurile vechi. Cea mai de suflet poveste pare a fi cea a „Căldărușii”, o scobitură perpendiculară de

mărima unui vas mare, unde locul este legat de prezența haiducului Pinteș care împărțea dreptate și prin aceste locuri.³

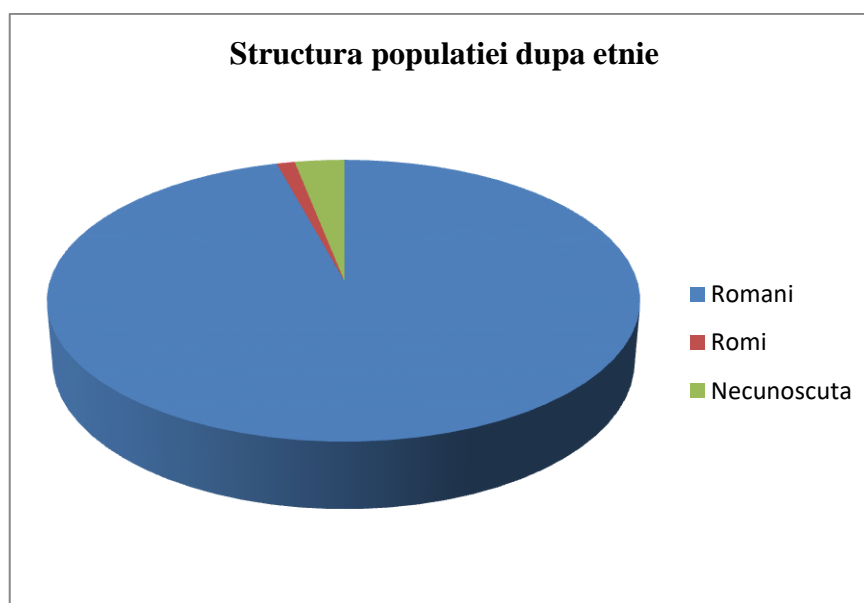
Un alt obiectiv care se poate vizita este Mănăstirea „Sfânta Maria” din Rus. Aceasta este amplasată pe vatra vechiului sat numit Răfeni, pe una din terasele din dreapta Someșului, cu acces din șoseaua națională.

2.5. POPULAȚIA. ELEMENTE DEMOGRAFICE ȘI SOCIALE

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Rus era de 1128 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 2650 de locuitori. Trendul descendent s-a menținut în continuare, până în prezent, în anul 2016 fiind înregistrați 1085 de locuitori, iar în anul 2018 1053 de locuitori.

Componenta etnică a comunei Rus

Fig. nr. 1- Structura populației comunei Rus după etnie

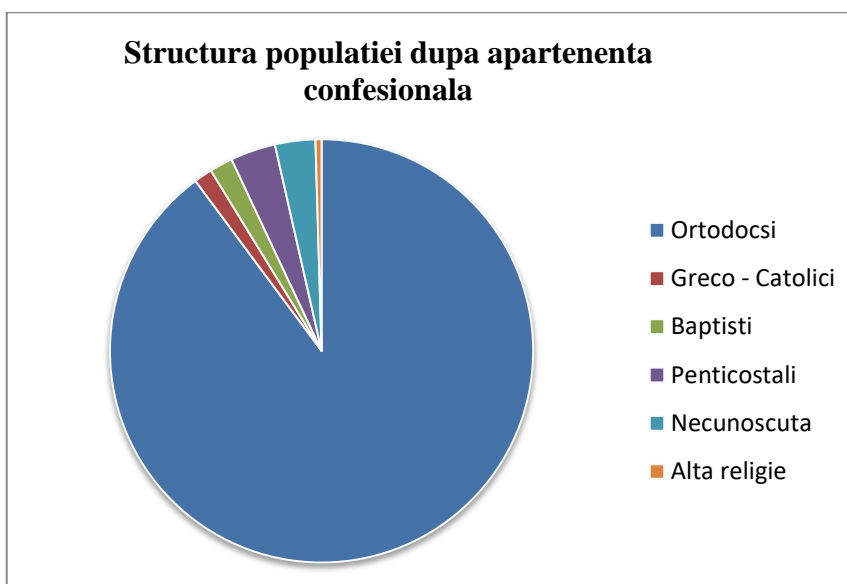

Majoritatea locuitorilor sunt români (95,7%), cu o minoritate de romi (1,12%), iar pentru 3,08% din populație apartenența etnică este necunoscută.

³ <http://salaj.transilvania-localitati.ro/stanii-buzasului/>

Componenta profesională a comunei Rus

Fig. 2 – Structura populației comunei Rus după apartenența confesională

2.6. CĂI DE COMUNICĂȚIE ȘI TRANSPORT

Circulația rutieră:

Teritoriul administrativ al comunei Rus este străbătut de următoarele categorii de drumuri:

- Drumul național 1C (Dej, Baia Mare – Livada – DN 19), acesta fiind, totodată, și traseu european (E58);
- DJ 108S – prin intermediul acestuia se realizează accesul în localitatea Rus din DN 1C. Acesta face, de asemenea, legătura între comuna Rus și comuna Șimișna.
- DJ 109E (limită cu județul Cluj – Fodora – Rus – Buzaș – Lozna – DN 1H pod Ciocmani) – traseul acestuia se desfășoară în paralel cu traseul râului Someș.
- DC 35 – prin intermediul acestui drum se face legătura între localitățile Rus și Fântânele Rus.

Circulația feroviară:

Unitatea administrativ teritorială Rus este deservită de linia 400 Satu Mare – Baia Mare – Jibou – Dej, cu stație în localitatea Rus.

Circulația aeriană:

Circulația aeriană este tributară aeroportului din Cluj Napoca (aprox. 90 km) sau Baia Mare (aprox. 60 km). – transport aerian internațional

2.7. ZONIFICAREA FUNCȚIONALĂ A INTRAVILANULUI EXISTENT; BILANȚUL TERITORIAL

Limita teritoriului administrativ și a intravilanului existent au fost corelate cu datele puse la dispoziție de Primăria Comunei Rus și de Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară Sălaj.

Suprafața unității administrativ teritoriale Rus este de **5 061,81 ha**.

Bilanțul teritorial al suprafețelor cuprinse în limita teritoriului administrativ – existent

TERITORIUL ADMINISTRATIV AL UNITĂȚII DE BAZA	CATEGORII DE FOLOSINȚA (HA) - SITUAȚIA EXISTENTĂ												
	AGRICOL						NEAGRICOL					TOTAL	
	ARABIL	PASUNI	FANETE	LIVEZI	VII	TOTAL AGRICOL	PADURI	APE	DRUMURI SI CAL	CURȚI-CONSTRUCTII	NEPRODUCTIV	TOTAL NEAGRICOL	
EXTRAVILAN	617,94	1.279,81	321,80	42,00	0,00	2.261,55	2.053,05	149,00	48,00	0,95	247,00	2.498,00	4759,55
INTRAVILAN	109,06	0,00	53,20	5,00	0,00	167,26	0,00	15,00	25,00	95,00	0,00	135,00	302,26
TOTAL	727,00	1.279,81	375,00	47,00	0,00	2.428,81	2.053,05	164,00	73,00	95,95	247,00	2.633,00	5061,81
% DIN TOTAL	47,98						52,02					100,00	

Intravilanul total existent al comunei Rus însumează **302,26 ha** (cu toate cele trei sate componente) și reprezintă 5,97 % din teritoriul administrativ al comunei.

Limita intravilanului existent este cea stabilită în anul 1990 prin Planul Urbanistic General Comuna Rus.

Intravilanul existent este alcătuit din trei trupuri principale, aferente localităților aparținătoare comunei și câteva trupuri secundare (izolate).

La nivel de comună, principala zonificare funcțională este cea de locuințe și funcțiuni complementare, reprezentând un procent de 74,27 % din intravilan. Aceasta este caracterizată prin locuințe particulare, iar în localitatea reședință de comună există două locuințe de tip bloc.

Instituțiile publice sunt limitate și sunt situate în principal în zonele centrale ale localităților.

Analizând bilanțul teritorial de mai jos se constată slaba dezvoltare a unităților industriale și a unităților agro – zootehnice.

Bilanț teritorial COMUNA RUS		
Zone functionale	Existent	
	ha	%
Locuinte individuale si functiuni complementare	224.48	74.27
Locuinte colective si functiuni complementare	0.11	0.04
Institutii si servicii de interes public	5.05	1.67
Unitati industriale si depozite	0.48	0.16
Unitati agro-zootehnice	0.38	0.13
Spatii verzi, sport, agrement, protectie	31.10	10.29
din care: parcuri	0.26	0.09
de protectie	30.36	10.04
sport	0.48	0.16
agrement/case de vacanta	0.00	0.00
Cai de comunicatie si transport	18.02	5.96
Zona cai de comunicatie feroviare	0.35	0.12
Constructii tehnico-edilitare	0.35	0.12
Gospodarie comunală, cimitire	3.49	1.15
Terenuri cu destinație specială	0.02	0.01
Alte zone (terenuri neconstruibile, ape, etc.)	18.43	6.10
TOTAL	302.26	100.00

1. Sat reședință de comună – Rus:

Repartiția pe trupuri:

Sat Rus	170,82
Trup A	164,03
Trup A1	4,61
Trup A2	1,50
Trup A3	0,34
Trup A4	0,07
Trup A5	0,05
Trup A6	0,22

Repartiția pe zone funcționale:

Bilanț teritorial sat RUS		
Zone functionale	Existent	
	ha	%
Locuinte individuale si functiuni complementare	128.55	75.25
Locuinte colective si functiuni complementare	0.11	0.06
Institutii si servicii de interes public	4.43	2.59

Unitati industriale si depozite	0.45	0.26
Unitati agro-zootehnice	0.12	0.07
Spatii verzi, sport, agrement, protectie	16.88	9.88
din care: parcuri	0.08	0.05
de protectie	16.32	9.55
sport	0.48	0.28
agrement/case de vacanta	0.00	0.00
Cai de comunicatie si transport	8.20	4.80
Zona cai de comunicatie feroviare	0.35	0.20
Constructii tehnico-edilitare	0.35	0.20
Gospodarie comunala, cimitire	2.07	1.21
Terenuri cu destinație specială	0.02	0.01
Alte zone (terenuri neconstruibile, ape, etc.)	9.29	5.44
TOTAL	170.82	100.00

2. Buzaș:

Repartiția pe trupuri:

Sat Buzaș	45,99
Trup B	41,36
Trup B1	4,63

Repartiția pe zone funcționale:

Bilanț teritorial sat BUZAȘ		
Zone functionale	Existent	
	ha	%
Locuinte individuale si functiuni complementare	34.39	74.78
Locuinte colective si functiuni complementare	0.00	0.00
Institutii si servicii de interes public	0.35	0.76
Unitati industriale si depozite	0.00	0.00
Unitati agro-zootehnice	0.07	0.15
Spatii verzi, sport, agrement, protectie	5.10	11.09
din care: parcuri	0.18	0.39
de protectie	4.92	10.70
sport	0.00	0.00
agrement/case de vacanta	0.00	0.00
Cai de comunicatie si transport	2.15	4.67
Zona cai de comunicatie feroviare	0.00	0.00
Constructii tehnico-edilitare	0.00	0.00
Gospodarie comunala, cimitire	0.56	1.22
Terenuri cu destinație specială	0.00	0.00
Alte zone (terenuri neconstruibile, ape, etc.)	3.37	7.33
TOTAL	45.99	100.00

3. Fântânele Rus:

Repartiția pe trupuri:

Sat Fântânele Rus	85,45
Trup C	82,55
Trup C1	2,90

Repartiția pe zone funcționale:

Bilanț teritorial sat FÂNTÂNELE RUS		
Zone functionale	Existent	
	ha	%
Locuinte individuale si functiuni complementare	61.54	72.02
Locuinte colective si functiuni complementare	0.00	0.00
Institutii si servicii de interes public	0.27	0.32
Unitati industriale si depozite	0.03	0.04
Unitati agro-zootehnice	0.19	0.22
Spatii verzi, sport, agrement, protectie	9.12	10.67
din care: parcuri	0.00	0.00
de protectie	9.12	10.67
sport	0.00	0.00
agrement/case de vacanta	0.00	0.00
Cai de comunicatie si transport	7.67	8.98
Zona cai de comunicatie feroviare	0.00	0.00
Constructii tehnico-edilitare	0.00	0.00
Gospodarie comunală, cimitire	0.86	1.01
Terenuri cu destinație specială	0.00	0.00
Alte zone (terenuri neconstruibile, ape, etc.)	5.77	6.75
TOTAL	85.45	100.00

2.8 ZONE CU RISCURI NATURALE

a) Inundațiile:

Principalele cursuri de apă sunt: Someșul, valea Fântânele, valea Șimișna la care se mai adaugă și afluenții acestora mai puțin importanți.

Alimentarea pluvială este dominantă în lunile aprilie – noiembrie. Ploile torențiale care cad în perioada caldă a anului, dau uneori cantități mari de apă într-un timp scurt, determinând viituri, unele fiind chiar catastrofale.

În lunile de vară viiturile sunt rare, producându-se în strânsă legătură cu căderea unor ploi torențiale de intensitate deosebită.

Valea Fântânele ieșea deseori din matcă și inunda drumurile și grădinile din localitățile Rus și Fântânele – Rus. Prin Proiectul Amenajarea Văii Fântânele au fost înălțate ziduri de sprijin în lungime de 6,5 km în satul Fântânele și în centrul de comună. Zidurile de piatră clădite cu beton au fost ridicate pe o lungime de 2700 de metri de o parte și de alta a malurilor. Totodată au fost amenajate 17 praguri de fund.

Momentan, singurul curs de apă care cauzează fenomene de inundabilitate este râul Someș și afectează în mare parte doar terenuri agricole, în zonele prezentate pe planșele anexate.

b) Alunecări de teren:

Pe teritoriul comunei Rus nu s-au semnalat cazuri de alunecări de teren.

2.9 ECHIPARE EDILITARĂ

2.9.1 Gospodărirea apelor:

Activitățile ce se realizează în perimetrul comunei nu produc efecte poluante majore asupra apelor curgătoare. În general, apele ce traversează arealul geografic al comunei sunt ape curate, care nu conțin elemente chimice sau substanțe poluante.

2.9.2 Alimentarea cu apă:

Localitățile Rus și Fântânele – Rus dispun de sistem centralizat de alimentare cu apă. Bazinul de apă și stația de tratare sunt amplasate în partea de vest a localității Fântânele – Rus.

În satul Buzaș, alimentarea cu apă a gospodăriilor se face din surse locale – fântâni proprii sau captări de apă particulare.

2.9.3 Canalizarea:

Sistem centralizat de canalizare menajeră există doar în localitatea Rus.

În localitățile care nu dispun de sistem centralizat de canalizare, evacuarea apelor uzate se face necontrolat. Agenții economici care își desfășoară activitatea pe teritoriul acestor localități, evacuează apele uzate menajere și industriale în bazine vidanjabile.

2.9.4 Alimentare cu gaz metan:

Comuna nu dispune de alimentare cu gaze naturale.

2.9.5 Alimentare cu căldură:

Sursa de încălzire este asigurată în general de sobe care folosesc combustibil solid (lemn). Fiecare gospodărie își obține necesarul de căldură independent, dar în condiții improprii și ineficiente.

2.9.6 Alimentare cu energie electrică:

Toate localitățile din comună sunt racordate la rețeaua electrică.

2.9.7 Telefonie:

Telecomunicațiile sunt deservite de către furnizori de telefonie fixă și mobile.

Servicii oferite: telefonie, internet, televiziune prin cablu.

2.9.8 Gospodărie comunală:

Toate localitățile aparținătoare comunei Rus dispun de cimitire, situate în intravilanul localităților.

Activitățile specifice gospodăriei comunale sunt administrate astfel:

- Cimitirele - de către biserici;
- Deșeurile – de către fiecare producător al acestora.

În comună se produc următoarele tipuri de deșeuri: deșeuri menajere, deșeuri animaliere și deșeuri industriale, iar acestea sunt colectate de către operatorii locali.

2.10 PROBLEME DE MEDIU

Sursele de poluare care afectează factorii de mediu, apa și solul, constau în deșeuri menajere provenite din activități desfășurate în gospodăriile populației și obiective de interes public, de producție și de deservire.

Zone inundabile:

Există zone inundabile provocate de văi și pârauri la topirea bruscă a zăpezii sau în cazul ploilor cu caracter torențial. Râul Someș este principalul factor de risc din punct de vedere al inundațiilor.

Zone cu alunecări de teren:

Pe teritoriul comunei studiate nu există risc de producere a alunecărilor de teren.

MONUMENTE ISTORICE

Conform Listei Monumentelor Istorice din 2015, pe teritoriul administrativ al comunei Rus nu există monumente istorice.

Există însă un obiectiv de valoare arhitecturală și istorică - Biserica ortodoxă de zid din localitatea Rus.

Biserica ortodoxă de zid „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”

Biserica a fost construită la sfârșitul secolului al XIX-lea, în anul 1894, așa după cum arată și inscripția de pe fațada bisericii.

Inițial, biserica era una greco-catolică, însă după interzicerea religiei greco-catolice a fost preluată de ortodocși. Conform pisaniei, în 1967 a fost sfințită ortodoxă. Încetul cu încetul au dispărut și urmele religiei greco-catolice.

Între 2008-2010 a fost realizată pictura actuală interioară, de pictorul Raul Bătăiosu. În această perioadă a fost realizat și iconostasul.

În locul actualei biserici a existat până în anul 1709 o biserică de lemn. Aceasta a fost biserica parohială a credincioșilor din localitate. Ulterior a fost demolată iar materialul lemnos astfel rezultat a fost împărțit între câțiva săteni care au cărat materialele de construcție pentru noua biserică. Transformată în anexă gospodărească, s-a păstrat pentru mai bine de un veac, partea din față a vechii biserici în gospodăria lui Todor Pinteia din Rus.

Fig. 3 – Biserica ortodoxă - vedere din față

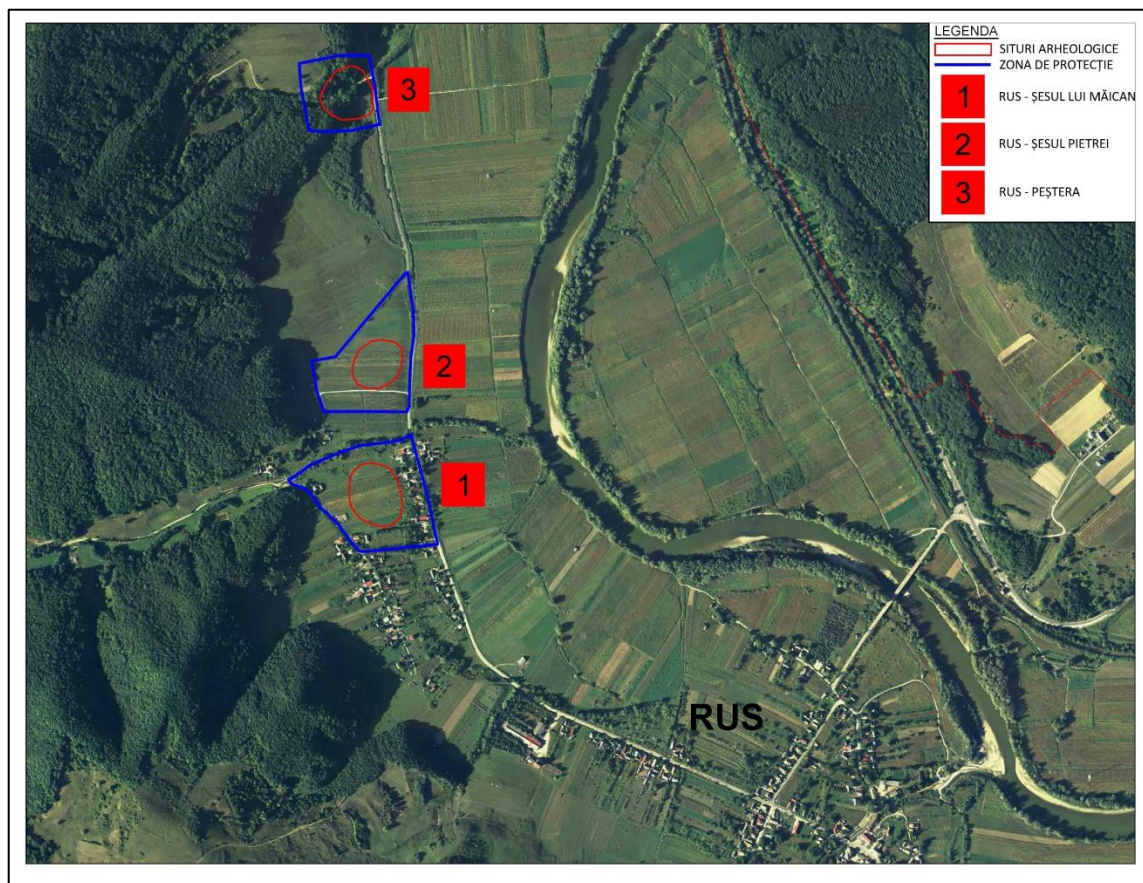

Fig. 4 – Biserica ortodoxă - vedere din lateral

SITURI ARHEOLOGICE

Pe teritoriul administrativ al comunei Rus există 3 situri arheologice⁴.

Fig. 5 – Situri arheologice, comuna Rus

1. Rus - „Șesul lui Măican”

Cod RAN – 142505.01

Așezare de epoca bronzului și evul mediu timpuriu sec VIII-X p.Chr.

Localizare: Localitatea Rus, nr. 104-108, pe o terasă de pe malul stâng al văii Someșului. Situat în partea nordică a localității. Situl este amplasat pe o terasă cu pantă lină pe partea stângă a drumului care duce de la Rus la Buzaș în grădinile din spatele caselor 102-108.

Cercetări arheologice: Colectiv MJIA Zalău, format din Horea Pop, Sanda Băcucț Crișan, Ioan Bejinariu, 2018

⁴ Studiu de fundamentare pentru definirea, instituirea și delimitarea zonelor protejate care cuprind patrimoniu arheologic, comuna Rus, județul Sălaj, elaborator Muzeul Județean de Istorie și Artă-Zalău

Descriere: În cadrul cercetărilor au fost recoltate materiale ceramice care atribuie situl epocii bronzului și evului mediu timpuriu.

Bunuri culturale mobile: fragmente ceramice.

Datare: Epoca bronzului, evul mediu timpuriu sec VIII-X p Chr.

Locul de păstrare al materialelor: Muzeul de Istorie al Transilvaniei, Cluj-Napoca⁵.

Fig. 6 – Rus - „Șesul lui Măican”

2. Rus - „Șesul Pietrei”

Cod RAN – 142505.01 - identic cu codul sitului „Șesul lui Măican”

Așezare preistorică

Localizare: Pe o terasă aflată pe partea stângă a văii Someșului, partea stângă a văii Rinului, partea stângă a drumului care duce spre Buzaș, la ieșirea din sat spre Buzaș. Situat în partea nordică a localității.

Cercetări arheologice: Colectiv MJIA Zalău, format din Horea Pop, Sanda Băcueț Crișan, Ioan Bejinariu, 2018

Descriere: În cadrul cercetărilor au fost identificate sporadice materiale ceramice preistorice.

Bunuri culturale mobile: fragmente ceramice.

Datare: Preistorie

⁵ <http://salaj.transilvania-localitati.ro/rus-monografie/>

Fig. 7 – Rus - „Şesul Pietrei”

3. Rus - „Peștera”

Cod RAN –

Așezare de epoca romană

Localizare: Localitatea Rus, în partea nordică a localității. Situl este amplasat pe o terasă înaltă, pe malul stâng al văii Someșului și malul stâng al văii Runcului

Cercetări arheologice: Colectiv MJIA Zalău, format din Horea Pop, Sanda Băcueț Crișan, Ioan Bejinariu, 2018

Descriere: Pe partea stângă a drumului care duce spre Buzaș, pe terasa înaltă a văii Someșului și partea stângă a văii Runcului au fost identificate urmele unei posibile cariere romane.

Bunuri culturale mobile: fragmente ceramice.

Datare: Epoca romană

Fig. 8,9 – Rus - „Peștera”

ARII NATURALE PROTEJATE

Pe teritoriul administrativ al comunei Rus există 2 arii naturale protejate: **Aria Specială de Protecție Avifaunistică Cursul Mijlociu al Someșului ROSPA 0114 și Situl de importanță Comunitară Lozna ROSCI 0314.**

1. Aria Specială de Protecție Avifaunistică Cursul Mijlociu al Someșului ROSPA 0114

Cursul mijlociu al Someșului este o zonă protejată (arie de protecție specială avifaunistică - SPA) situată în nord-vestul Transilvaniei, pe teritoriile județelor Maramureș și Sălaj.

Aria naturală se întinde în extremitatea vestică a județului Sălaj și cea sudică a Maramureșului, ocupând teritoriile administrative ale comunelor Benesat, Băbeni, Cristolț, Ileanda, Letca, Lozna, Năpradea, Rus, Someș-Odorhei, Surduc și Sălățiș și cele ale orașelor Jibou și Cehu Silvaniei (din județul Sălaj); precum și cele ale comunelor Mireșu Mare și Valea Chioarului; și cel al orașului Ulmeni din județul Maramureș. Situl se află în apropierea drumului național DN1H care leagă municipiul Zalău de Jibou.

Situl „Cursul mijlociu al Someșului” a fost declarat arie de protecție specială avifaunistică prin Hotărârea de Guvern nr.971 din 2011 (privind modificarea și completarea HG 1284/2007, cu privire la instituirea ariilor de protecție specială avifaunistică, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România) și se întinde pe o suprafață de 33.258, 90 hectare.

Aria protejată (încadrată în bioregiunea continentală a Patformei Someșene, pe cursul mijlociu al râului Someș și a afluenților săi din acest bazin) reprezintă o zonă naturală (pajiști naturale, pășuni, păduri de luncă, heleștee, terenuri arabile și culturi) ce asigură condiții de hrană, cuibărit și viețuire pentru mai multe specii de păsări migratoare, de pasaj sau sedentare. Situl cuprinde cinci clase de habitate de interes comunitar (Ape dulci continentale; Culturi cerealiere extensive; Pajiști ameliorate; Păduri caducifoliolate; Alte terenuri cultivate) și include cinci rezervații naturale: Calcarele de Rona, Lunca cu lalea pestriță - Valea Sălajului, Pădurea „La Castani”, Pietrele Moșu și Baba și Stanii Clițului.

La baza desemnării sitului se află mai multe specii de păsări protejate la nivel european (prin directivele 147/CE din 30 noiembrie 2009 și 79/409/CEE din 2 aprilie 1979 - privind conservarea păsărilor sălbatice) sau aflate pe lista roșie a IUCN.

Specii de păsări semnalate în arealul sitului: uliu porumbar (*Accipiter gentilis*), stârc cenușiu (*Ardea cinerea*), rață mare (*Anas platyrhynchos*) lăcarul mare (*Acrocephalus arundinaceus*), lăcar-de-mlaștină (*Acrocephalus palustris*), lăcar-de-lac (*Acrocephalus scirpaceus*), fluierar de munte (*Actitis hypoleucos*), pițigoii moțat (*Aegithalos caudatus*), ciocârlie-de-câmp (*Alauda arvensis*), rață mare (*Anas platyrhynchos*), pescăruș albastru (*Alcedo atthis*), fâsă-de-câmp (*Anthus campestris*), fâsă de pădure (*Anthus trivialis*), acvila țipătoare mică (*Aquila pomarina*), stârc cenușiu (*Ardea cinerea*), ciuf-de-pădure (*Asio otus*), cucuvea (*Athene noctua*), bufniță (*Bubo bubo*), șorecar comun (*Buteo buteo*), caprimulg (*Caprimulgus europaeus*), cânepar (*Carduelis cannabina*), sticlete (*Carduelis carduelis*), florinete (*Carduelis chloris*), scatiu (*Carduelis spinus*), cojoaică de pădure (*Certhia familiaris*), prundașul gulerat mic (*Charadrius dubius*), chirighiță-cu-obraz-alb (*Chlidonias hybridus*), barză albă (*Ciconia ciconia*), șerpar (*Circaetus gallicus*), erete-de-stuf (*Circus aeruginosus*), botgros (*Coccythraustes coccythraustes*), porumbel de scorbură (*Columba oenas*), porumbel gulerat (*Columba palumbus*), corb (*Corvus corax*), prepeliță (*Coturnix coturnix*), cristei de câmp (*Crex crex*), cuc (*Cuculus canorus*), lăstun de casă (*Delichon urbica*), ciocănitoarea de stejar (*Dendrocopos medius*), ciocănitoarea pestriță mică (*Dendrocopos minor*), ciocănitoare neagră (*Dryocopus martius*), presură galbenă (*Emberiza citrinella*), șoimul rândunelelor (*Falco subbuteo*), vânturel roșu (*Falco tinnunculus*), acvilă pitică (*Hieraaetus pennatus*), stârc pitic (*Ixobrychus minutus*), sfrâncioc (*Lanius excubitor*), sfrâncioc roșiatic (*Lanius collurio*), sfrânciocul cu frunte neagră (*Lanius minor*), grelușel-de-zăvoi (*Locustella luscinioides*), ciocârlie-de-pădure (*Lullula arborea*), prigoare (*Merops apiaster*), presură sură (*Miliaria calandra*), grangur (*Oriolus oriolus*), ciuf-pitic (*Otus scops*), potârniche (*Perdix perdix*), viespar (*Pernis apivorus*), ciocănitoarea verzuie (*Picus canus*), mugurar (*Pyrrhula pyrrhula*), lăstun de mal (*Riparia riparia*), sitar de pădure (*Scolopax rusticola*), turturică (*Streptopelia turtur*), huhurez-mic (*Strix aluco*), huhurez-mare (*Strix uralensis*), fluierar cu picioare verzi (*Tringa nebularia*), pupăză (*Upupa epops*) sau nagâț (*Vanellus vanellus*).⁶

2. Situl de importanță Comunitară Lozna ROSCI 0314

Lozna este un sit de importanță comunitară (SCI) desemnat în scopul protejării biodiversității și menținerii într-o stare de conservare favorabilă a florei spontane și faunei

⁶ https://ro.wikipedia.org/wiki/Cursul_mijlociu_al_Some%C8%99ului

sălbatică, precum și a habitatelor naturale de interes comunitar aflate în arealul zonei protejate. Acesta este situat în partea nord-vestul Transilvaniei, pe teritoriul județului Sălaj.

Aria naturală se află în partea nord-estică a județului Sălaj, pe teritoriile administrative ale comunelor: Băbeni, Ileanda, Lozna, Rus și Surduc, în imediata apropiere de drumul național DN1H, care leagă municipiul Zalău de Valea Chioarului, Maramureș.

Zona a fost declarată sit de importanță comunitară prin Ordinul nr. 2.387 din 29 septembrie 2011 (pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România) și se întinde pe o suprafață de 10.249 de hectare, incluzând ariile protejate Pădurea „La Castani” și Rezervația naturală Stanii Clițului.

Aria protejată reprezintă o zonă naturală (păduri de foioase, păduri în amestec, păduri de șleau, pășuni și terenuri arabile cultivate) încadrată în bioregiunea continentală a Podișului Someșan (subunitate geomorfologică a Podișului Transilvaniei. Zona deluroasă (dezvoltată pe depozite miocene, paleogene și neogene) este acoperită în cea mai mare parte cu pălcuri de pădure și pajiști.

Habitat

Situl Lozna adăpostește cinci tipuri de habitate (Păduri dacice de stejar și carpen, Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum, Păduri balcano-panonice de cer și gorun, Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum și Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum) și protejază o gamă floristică și faunistică diversă, exprimată atât la nivel de specii cât și la nivel de ecosisteme terestre.

Faună

La baza desemnării sitului se află patru specii faunistice protejate, enumerate în anexa I-a a Directivei Consiliului European 92/43/CE din 21 mai 1992 (privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică) și aflate pe lista roșie a IUCN; astfel: broasca țestoasă de baltă (*Emys orbicularis*), tritonul cu creastă (*Triturus cristatus*), ivorașul-cu-burta-galbenă (*Bombina variegata*) și buhaiul de baltă cu burta roșie (*Bombina bombina*).

Floră

Flora ariei protejate este una diversă, alcătuită din specii de plante (arbori, arbusti, ierburi și flori) protejate la nivel european prin aceeași Directivă CE 92/43/CE din 21 mai

1992 (privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică): iarbă neagră (*Calluna vulgaris*).

Arbori și arbuști cu specii de: stejar (*Quercus robur*), gorun (*Quercus petraea*), carpen (*Carpinus betulus*), cer (*Quercus cerris*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), frasin (*Fraxinus excelsior*), ulm (*Ulmus foliaceae*), mestecăn (*Betula pendula*), arin (*Alnus glutinosa*) și răchită (*Salix fragilis*) și tufărișurile de arbusti din mai multe specii, printre care: soc roșu (*Sambucus racemosa*) și socul negru (*Sambucus nigra*), salbă moale (*Euonymus europaeus*), alun (*Corylus avellana*), lemnul câinelui (*Ligustrum vulgare*), sânțer (*Cornus sanguinea*), corn (*Cornus mas*), păducel (*Crataegus monogyna*), porumbar (*Prunus spinosa*), mur (*Rubus fruticosus*), măceș (*Rosa canina*) sau zmeur (*Rubus idaeus*).

La nivelul ierburilor sunt întâlnite mai multe specii floristice rare; printre care: iarbă neagră (*Calluna vulgaris*), pătrunjel de câmp (*Paucedanum oreoselinum*), drob (*Cytisus albus*) și lemnul bobului (*Cytisus nigricans*), care vegetează alături de laptele cucului (*Euphorbya amygdaloides*), osul iepurelui (*Ononis spinosa*), păștiță (*Anemone nemerosa*), frag (*Fragaria vesca*), pătlăgină (*Plantago major*), clopoțel (*Campanula serrata*), plămânică (*Pulmonaria officinalis*), ghiocel (*Galanthus nivalis*), lușcă (*Leucojum vernalis*), sulfină (*Melilotus officinalis*), podbal (*Tussilago farfara*), scai vânăt (*Eringium planum*), coada-calului (*Equisetum arvense*), ciuboșica cucului (*Primula veris*), coada șoricelului (*Achillea millefolium*), ciclamen (*Cyclamen purpurascens*), vinariță (*Asperula odorata*), sănișoară (*Sanicula europaea*), găinușe (*Isopyrum thalictroides*), brebenei (*Corydalis solidus*), rostopască (*Chelidonium majus*), talpa găștii (*Leonurus cardiaca*), tătăneasă (*Symphytum officinale*), țintaură (*Centaureum umbellatum*), traista-ciobanului (*Capsella bursa-pastoris*), viorele (*Scilla bifolia*) sau măcrișul iepurelui (*Oxalis acetosella*).⁷

2.11 DISFUNCȚIONALITĂȚI

2.11.1 Privind activitățile economice:

- Insuficienta valorificare a resurselor turistice ale cadrului natural;
- Lipsa inițiativelor turistice (există doar o unitate de cazare, nu există unități de alimentație publică și structuri de agrement);
- Potențial economic restrâns;
- Puține inițiative private locale.

⁷ [https://ro.wikipedia.org/wiki/Lozna_\(sit_SCI\)](https://ro.wikipedia.org/wiki/Lozna_(sit_SCI))

2.11.2 Privind structura populației:

- Lipsa locurilor de muncă la nivel local, și mai ales unele specializate pe domeniu, îndeamnă persoanele active să părăsească localitatea pentru a obține un loc de muncă în alte localități din țară sau din străinătate;
- Rezidența scăzută;
- Analizând rezultatele recensămintelor populației din ultimii ani se observă scăderea numărului locuitorilor comunei.

2.11.3 Privind căile de circulație:

- Unele porțiuni ale drumurilor județene, și ale drumurilor comunale ce străbat comuna necesită lucrări de reabilitare și modernizare.
- Pentru străzile existente se constată următoarele: necesitatea modernizării străzilor locale prin asfaltare și lărgire a carosabilului, realizare de trotuare și de spații verzi de protecție, lipsa pistelor pentru biciclete;
- Lipsa unui sistem de canalizare pluvială pentru anumite artere de circulație;

2.11.4 Privind fondul construit și utilizarea terenurilor:

- Existența unor zone din intravilan, care în prezent sunt utilizate pentru activități agricole și cu disfuncționalități din punct de vedere al sistemului de circulații local;
- Dotări publice insuficiente.

2.11.5 Echipare edilitară:

- Insuficiența sistemului centralizat de alimentare cu apă potabilă care să deservească fiecare din localitățile aparținătoare comunei;
- Lipsa unui sistem centralizat de canalizare menajeră și stație de epurare care să deservească fiecare din localitățile aparținătoare comunei;
- Utilizarea unei cantități importante de material lemnos pentru încălzirea gospodăriilor.

2.11.6 Protecția mediului:

Se constată diferite tipuri de poluare:

- Poluarea aerului – se face prin surse de poluare grupate în categoria surselor tipic rurale, neexistând surse majore de poluare.
- Poluarea apei – se reflectă în efectele nocive produse atât asupra apelor de suprafață (deversări necontrolate), cât și asupra apelor subterane.
- Poluarea solului – se înregistrează fenomene de eroziuni de suprafață, alunecări de teren sau cazuri de băltiri.

2.12 NECESITĂȚI ȘI OPORTUNITĂȚI ALE POPULAȚIEI

Propunerile privind organizarea viitoare social-economică și urbanistică a comunei Rus au ținut seama de necesitățile și opțiunile populației în contextul amplasării geografice, infrastructura rutieră, precum și importanța deținută de comună la nivel teritorial. Au fost consultate autoritățile locale și analizate propunerile pentru dezvoltarea de noi unități economice și de producție, precum și alte sugestii făcute pe parcursul consultărilor din perioada elaborării Planului Urbanistic General.

În discuțiile purtate cu factorii de decizie, aceștia și-au expus punctul de vedere asupra politicii proprii de dezvoltare a localității, și anume:

- Includerea în intravilan a gospodăriilor și dotărilor aflate în prezent în extravilan, precum și a zonelor cu potențial de dezvoltare pentru zone rezidențiale, activități productive și turistice.
- Sporirea gradului de confort al localității prin:
 - asfaltarea drumurilor locale, realizarea de poduri și podețe și implementarea unui sistem de rigole pe marginea drumurilor;
 - realizarea sistemului centralizat de canalizare menajeră în toate satele componente;
 - amenajarea malurilor pe anumite văi din comună;
 - încurajarea turismului prin înființarea unor structuri cu potențial turistic, ținând cont de estetica peisajului natural și construit și de activitățile de tip cultural care încă se mai păstrează;
 - înființarea unor zone destinate activităților productive;
 - înființarea unor unități de colectare și prelucrare a produselor agricole;
 - modernizarea dotărilor existente și realizarea de noi obiective;
 - crearea de spații verzi publice, spații pentru agrement și sport.

- Impulsionarea economiei locale, prin atragerea de investitori care să investească în special în agricultură, prin dezvoltarea turismului rural și dezvoltarea producției agricole.
- Modernizarea tuturor arterelor de circulație la standarde moderne.
- Protejarea obiectivelor cu valoare de patrimoniu și a celor cu valoare arhitecturală (case tradiționale, biserici, clădiri publice).
- Modernizarea clădirilor publice

3. PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ

3.1 STUDII DE FUNDAMENTARE. DIAGNOSTIC GENERAL. DIAGNOSTIC PROSPECTIV.:

Studii de fundamentare:

La întocmirea Planului Urbanistic General al Comunei Rus s-au întocmit într-o fază premergătoare studii complementare, pe domenii, care să constituie fundamentul P.U.G.:

- Studiu topografic pentru actualizare P.U.G.;
- Studiu geotehnic;
- Studiu istoric;
- Studiu arheologic.

Concluziile studiilor de fundamentare:

- Studiu istoric

Prin studiul istoric s-au studiat elementele de arhitectură tradițională, iar concluziile sunt prezentate mai jos:

Pe teritoriul comunei Rus s-au păstrat un număr relativ redus de case din fondul construit vechi, majoritatea caselor existente fiind din perioada și în stil comunist.

Arhitectura țărănească tipică este bazată pe combinații între următoarele elemente constructive: târnațul cu stâlpi din lemn, acoperișul în patru ape și învelitoarea din țiglă.

Casele tradiționale specifice zonei prezintă patru tipuri de construcții reprezentative. Cele patru tipuri constau în case cu târnaț cu rudă pe toată lungimea clădirii, cu târnaț cu parapet pe toată lungimea clădirii și foișor central, cu târnaț înglobat în planul clădirii.

Cu timpul, construcțiile au căpătat diverse influențe, însă chiar dacă acestea sunt realizate armonios și nu reprezintă intervenții agresive, casele sunt foarte asemănătoare între

ele și lipsite de elementele de individualizare, arhitectură care de altfel s-a practicat în zonele rurale de pe întreg teritoriul României, anulând originalitatea fiecărei zone etnografice.

Recomandări

Dezvoltarea viitoare va ține cont de trama stradală existentă. Referitor la parcelar și la modul de ocupare a parcelelor, se recomandă menținerea caracteristicilor istorice - forme variate, suprafețe mari ale parcelelor, procent de ocupare și coeficient de utilizare a parcelelor mici.

Se recomandă înscrierea în Regulamentul Local de Urbanism a unor reglementări care să favorizeze menținerea coerenței arhitecturale, protejând specificitatea locului.

- Studiu arheologic

Pe teritoriul UAT Rus au fost identificate trei perimetre cu vestigii arheologice pentru care s-au studiat și s-au propus zone de protecție. Totodată, s-au stabilit reglementări specifice de construire în perimetrele siturilor și a zonelor de protecție aferente.

Diagnostic general:

Comuna Rus este una preponderent rezidențială, iar principala ocupație a locuitorilor este agricultura, caracter care se va menține și pe termen mediu și lung. Potențialul principal de dezvoltare economică al comunei este exploatarea resursei agricole de care dispune și dezvoltarea turismului.

Teritoriul comunei este unul favorabil locuirii și practicării agriculturii, nefiind înregistrate fenomene deosebite în ceea ce privesc riscurile naturale.

Pe teritoriul comunei există arii naturale protejate și câteva obiective cu valoare de patrimoniu (situri arheologice, case tradiționale, clădiri publice și religioase importante).

Satele nu au fost afectate de excesele în construcții din perioada 1996-2008, iar fondul dominant construit este casa tip comunistă.

În ceea ce privește infrastructura tehnico-edilitară și de turism, se constată deficiențe, fiind necesare investiții importante în modernizarea infrastructurii (extindere infrastructură tehnico edilitară, realibilitări drumuri, regularizări maluri, etc), însă cea mai mare problemă cu care se confruntă comuna este fenomenul depopulării și al migrației persoanelor.

Diagnostic prospectiv:

Localitățile aparținătoare comunei sunt preponderent rezidențiale, neexistând tradiții în alte domenii de activitate în afara de agricultura de familie.

Comuna Rus deține repere arhitecturale și memoriale reprezentative pentru satul sălăjean și românesc, cât și obiective turistice în trasee tematice ale turismului cultural, rural și religios, fapt care ar putea fi exploatat de către locuitorii și administrația comunei.

Prin urmare, comuna are un potențial turistic, iar unul din factorii care necesită a fi exploatați este turismul.

Tendențele actuale sunt de investiții în infrastructura de turism, acestea fiind sprijinite și susținute de către Programele de finanțare disponibile la momentul de față. Totodată, proprietarii de terenuri și-au exprimat intenția de construire de noi locuințe individuale pentru membrii mai tineri ai familiilor sau de înființare a unor noi activități economice, motiv pentru care pe parcursul procedurii de consultare a populației în vederea stabilirii reglementărilor urbanistice, aceștia și-au exprimat dorința de a le fi introduse terenurile în intravilan.

Totodată, comuna dispune de terenuri agricole fertile, în special pentru cereale și legume, prin urmare, un alt domeniu de activitate care ar putea contribui la dezvoltarea comunei și înființarea de noi locuri de muncă este agrozootehnia prin înființarea unor centre de colectare și prelucrare, ferme, etc.

Prin urmare, se preconizează în viitorul imediat:

- investiții noi în unități de cazare (agropensiuni, săli de evenimente).
- Noi construcții de locuințe și case de vacanță
- Atragerea de noi investitori pentru diverse servicii conexe turismului: alimentație publică, comerț, agozootehnie, etc
- Investiții noi în infrastructura tehnică (alimentare cu apă, canalizare)

3.2 EVOLUȚIE POSIBILĂ, PRIORITĂȚI

3.2.1 PREVEDERI ALE PLANULUI DE AMENAJARE A TERITORIULUI

NATIONAL – pentru Comuna Rus:

Secțiunea I – REȚELE DE TRANSPORT:

Nu sunt prevederi pentru comuna Rus.

Secțiunea a II-a – APA:

Nu sunt prevederi pentru comuna Rus.

Secțiunea a III-a – ZONE PROTEJATE:

Nu sunt prevederi pentru comuna Rus.

Secțiunea a IV-a – REȚEAUA DE LOCALITĂȚI:

Comuna Rus este situată în partea nord - estică a județului Sălaj.

Comuna are în componență localitățile: Rus – sat reședință de comună, Fântânele – Rus, Buzaș.

Secțiunea a V-a – ZONE DE RISC NATURAL:

Potențialul de producere a inundațiilor este pe cursurile de apă (râul Someș).

Secțiunea a VI-a – ZONE TURISTICE:

Nu sunt prevederi pentru comuna Rus.

3.2.2 PREVEDERI ALE PLANULUI DE DEZVOLTARE JUDEȚEAN SĂLAJ – pentru Comuna Rus:

Comuna Rus face parte din Unitatea Teritorială de Planificare UTP 2 – Valea Someșului. Delimitarea unității teritoriale de planificare cuprinse în UTP 2 este realizată pe baza poziției geografice favorabile pe culoarul Râului Someș și pe artere favorabile de comunicare, drum național DN 1C Cluj Napoca – Dej – Baia Mare, o zonă de real interes pentru investiții străine, precum și drum județean DJ 108 Românași – Jibou cu inserție în DN 1F.

Pentru comuna Rus sunt prevăzute următoarele:

- extinderea rețelei de apă potabilă și a rețelei de canalizare;
- extinderi rețele publice de joasă tensiune;
- conceperea și dezvoltarea unor rețele performante de turism rural;
- stoparea depozitării necontrolate a deșeurilor în zona inundabilă și pe malurile albiilor râurilor;
- ecologizarea albiilor râurilor;
- reabilitarea infrastructurii rutiere rurale și a centrelor civice comunale;
- reabilitarea infrastructurilor școlare din mediul rural;
- dezvoltarea și reabilitarea infrastructurilor de sănătate comunale;
- implementarea sistemului selectiv de management al deșeurilor;

- înființarea de locuri de cazare;
- lucrări de apărare împotriva inundațiilor;

PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE

1. Zone de dezvoltare. Extinderea intravilanului:

- Restructurarea zonelor dezafectate sau/și cu utilizare neadecvată;
- Urbanizarea zonelor din intravilan (asigurarea de acces, rețele edilitare);
- Redelimitarea intravilanului prin scoaterea terenurilor agricole fără posibilități de urbanizare, respectiv introducerea zonelor propice pentru construcții;
- Ocuparea prioritara a suprafețelor libere aflate deja în intravilanul comunei și etapizarea extinderii intravilanului (politica de dezvoltare ”de la centru spre periferie”).

2. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii edilitare:

- Modernizarea drumurilor județene și a drumurilor comunale;
- Reabilitarea, dezvoltarea și modernizarea rețelei stradale;
- Extinderea sistemului centralizat de alimentare cu apă pentru toate zonele din perimetrul intravilan;
- Realizarea sistemului centralizat de canalizare menajeră pentru toate zonele din perimetrul intravilan;
- Regularizarea, decolmatarea și amenajarea văilor prin îndiguire împotriva inundațiilor.

3. Creșterea confortului locuirii

- Extinderea spațiului locativ;
- Asigurarea de noi dotări publice și modernizarea celor existente;
- Suplimentarea spațiilor verzi publice;
- Echiparea tehnico-edilitară a zonelor rezidențiale, asigurarea de acces carosabile;
- Încurajarea folosirii sistemelor de producere a energiei alternative pe baza potențialului regenerabil existent (solar, eolian, geotermal, etc);
- Evitarea supradensificării în zonele centrale;
- Protejarea construcțiilor valoroase din punct de vedere al arhitecturii vernaculare.

4. Dezvoltarea activităților economice:

- Valorificarea optimă, durabilă a potențialului de dezvoltare economică locală, în mod special prin încurajarea practicării unor forme de agricultură performantă și eficientă;
- Atragerea de investitori, prin crearea premiselor necesare dezvoltării sectorului industrial, agrozootehnic, turistic și servicii: stabilirea zonelor cu astfel de funcțiuni, echiparea cu rețele edilitare și realizarea acceselor, acordarea unor facilități pentru investitori, etc.
- valorificarea produselor naturale/tradiționale provenite din activitățile gospodărești ale locuitorilor;
- Sprijinirea înființării unor ferme în domeniul zootehniei și legumiculturii;
- Etapizarea consumului de resurse financiare.

5. Îmbunătățirea gestiunii patrimoniului natural și protecția mediului:

- Delimitarea și instituirea zonelor de protecție pentru obiectivele cu valoare de patrimoniu: situri arheologice;
- Se propune clasarea clădirii în grupa valorică B – monument de valoare locală, categoria II – monument de arhitectură, pe baza unor criterii precum valoare de vechime, valoare arhitecturală, valoare artistică, stare fizică și valoare simbolică.
- Regularizări, decolmatări și îndiguiri ale văilor ce pot cauza produceri de inundații;
- Implementarea sistemului selectiv de gestiune a deșeurilor;
- Amenajarea de noi spații verzi publice: înființarea de parcuri, dotări de agrement;
- Delimitarea spațiilor verzi, protejarea și amenajarea spațiilor libere;
- Limitarea ocupării cu construcții în zonele cu riscuri naturale;
- Înființarea unor perdele vegetale cu rol de protecție între sursele de emisii (zone industriale, zootehnice) și zonele rezidențiale;
- Instruirea localnicilor în activități de turism cu scopul valorificării produselor locale și a serviciilor turistice.

6. Asigurarea accesului la învățământul de calitate:

- Asigurarea unităților de învățământ preșcolar la standarde europene și conform normelor în vigoare în fiecare din localitățile aparținătoare comunei;

- Modernizarea și reabilitarea terenurilor de sport.

3.3 OPTIMIZAREA RELAȚIILOR ÎN TERITORIU

Pentru optimizarea relațiilor în teritoriu, pe baza studiilor efectuate privind teritoriul administrativ și a relațiilor de interdependență dintre localități și vecinătăți, se propun:

- valorificarea amplasării localității în contextul cadrului natural;
- colaborarea cu localitățile învecinate pentru realizarea unor obiective legate de valorificarea potențialului natural și protecția mediului, cum ar fi folosirea resurselor de apă, gospodărirea deșeurilor, zone de agrement, etc.;
- controlul modului de folosință a teritoriului, corecta gestionare și oprirea tendințelor de folosire excesivă a acestuia;
- corecta extindere a localității prin realizarea în prealabil a studiilor de infrastructură și de utilități necesare pentru evitarea disfuncționalităților;
- respectarea zonificării funcționale și a limitei intravilanului propus.

3.4. DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR. STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPATIALĂ:

Direcțiile de dezvoltare propuse pentru comuna Rus vizează sectorul productiv (în special agrozootehnie), precum și sectorul secundar și terțiar – prin dezvoltarea serviciilor și punerea în valoare a potențialului turistic al zonei.

Direcții de dezvoltare propuse prin PUG:

- valorificarea locațiilor centrale vacante pentru dezvoltarea infrastructurii pentru sectorul terțiar (instituții, servicii, comerț, etc).
- extinderea și organizarea zonelor de producție (industriale/agrozootehnice) prin amplasarea lor judicioasă în raport cu zonele rezidențiale și publice;
- valorificarea potențialului turistic al zonei;
- protejarea prin RLU a zonelor rezidențiale, a arhitecturii tradiționale și a zonelor de protecție a monumentelor istorice;
- stabilirea unor limite clare a intravilanului, în lungul unor reperi topografice și cadastrale pentru reducerea necesității de ajustare ulterioară.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SPAȚIALĂ presupune asigurarea contextului necesar pentru transpunerea în teritoriul a măsurilor de intervenție pentru problemele identificate.

Se vor scoate din intravilan zonele care se suprapun cu ariile naturale protejate, respectiv cu terenurile agricole fertile, fără posibilități de urbanizare.

Nu se vor introduce suprafețe mari de teren în intravilan având în vedere că populația comunei este în continuă scădere în ultimii 20 de ani.

Comuna deține atât resurse naturale importante cât și arhitecturale și de patrimoniu, prin urmare cele două direcții stabilite ca strategii de dezvoltare spațială este de promovare și dezvoltare turistică, respectiv de valorificare a terenurilor agricole prin înființare de centre de colectare și prelucrare produse agricole, ferme, etc.

Perimetrul construibil va fi limitat și corelat cu bugetul comunei, respectiv cu componenta demografică, în vederea asigurării posibilităților financiare de echipare tehnico-edilitară a zonelor din intravilan.

3.5 EVOLUȚIA POPULAȚIEI

Evoluția populației este influențată de o serie de factori: elemente demografice – posibilitățile de creștere naturală a populației în funcție de evoluția contingentului fertil și de evoluția probabilă a indicilor de natalitate, de numărul populației vârstnice și evoluția probabilă a mortalității, de comportamentul specific al femeilor față de natalitate, etc.; posibilitățile de ocupare a resurselor de muncă în raport cu locurile de muncă existente și posibil de creat, veniturile potențiale pe care le pot oferi acestea; gradul de atractivitate al localității ca o consecință directă a numărului și calității dotărilor publice, condițiilor de locuit, gradul de echipare edilitară a localității.

Momentan, populația comunei este în scădere, prin urmare se impune necesitatea luării unor măsuri care să aibă ca scopuri finale îmbunătățirea potențialului demografic, dezvoltarea resurselor umane și creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, prin:

- susținerea natalității prin flexibilizarea oportunităților pe care le au femeile tinere de a se dezvolta profesional, concomitent cu procesele de întemeiere a unei familii și de naștere și creștere a copiilor;
- facilități economico-financiare și privind locuirea acordate tinerelor familii;

- creșterea cantitativă și calitativă a serviciilor oferite familiilor tinere;
- asigurarea accesului la servicii de sănătate de calitate și dezvoltarea serviciilor de asistență socială;
- stimularea încadrării în muncă a tinerilor;
- diversificarea ofertei de locuri de muncă, a activităților economice și instituirea unor programe de formare și reconversie profesională;
- creșterea gradului de ocupare a forței de muncă prin dezvoltarea unor programe destinate tinerilor, femeilor și șomerilor;
- îmbunătățirea nivelului de instruire și a abilităților profesionale și tehnice în vederea asigurării unei forțe de muncă adaptabilă la cerințele pieței;
- promovarea antreprenoriatului prin furnizarea de sprijin pentru persoanele care încep să administreze o afacere.

3.6 ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI

Tramele tradale existente asigura accesul la toate zonele de intravilan, prin urmare nu sunt propuse alte străzi în comuna Rus. Cele existente necesită pe anumite porțiuni lucrări de modernizare, iar modernizarea se va face respectând minim profilele transversale prevăzute pe planșa de reglementări urbanistice, prin lărgiri ale carosabilului, realizarea de trotuare și în funcție de terenul disponibil, realizarea de piste dedicate pentru bicicliști.

3.7. INTRAVILAN PROPUS. ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ. BILANT TERITORIAL

În cadrul Planului Urbanistic General s-au stabilit suprafețele de teren care alături de cele existente vor forma noul intravilan. Extinderile propuse au fost făcute de comun acord cu autoritățile locale ca urmare a cererii de terenuri pentru construcții de locuințe, structuri de primire turistică, agrozootehnie, etc. De asemenea, terenurile care se suprapun cu ariile naturale protejate sau cu terenuri agricole fertile și fără posibilitate de urbanizare, s-au scos din intravilan. Din punct de vedere al suprafețelor, propunerea nouă de intravilan (279,56 ha) este mai mică cu 22,7 ha decât cea anterioară (302,26 ha)

BILANTUL TERITORIAL PROPUȘ AL SUPRAFETELOR CUPRINSE ÎN LIMITA TERITORIULUI ADMINISTRATIV

TERITORIUL ADMINISTRATIV AL UNITATII DE BAZA	AGRICOL TOTAL AGRICOL	NEAGRICOL					TOTAL NEAGRICOL	TOTAL	
		PADURI	APE	DRUMURI SI CAI FERATE	CURTI-CONSTRUCTII	NEPRODUCTIV			
EXTRAVILAN	2.279,57	2.053,05	157,08	45,55	0,00	247,00	2.502,68	4.782,25	
INTRAVILAN	149,24	0,00	6,92	27,45	95,95	0,00	130,32	279,56	
TOTAL	2.428,81	2.053,05	164,00	73,00	95,95	247,00	2.633,00	5.061,81	
% DIN TOTAL	47,98	52,02							100,00

O dată cu aprobarea Planului Urbanistic, suprafețele de teren ocupate de terenuri agricole vor respecta funcțiunea stabilită prin P.U.G.

Limita noului intravilan a fost astfel stabilită încât să cuprindă toate construcțiile existente, precum și suprafețele necesare dezvoltării, pe care urmează să se realizeze obiectivele propuse.

S-a urmărit trasarea limitei intravilanului pe limite de parcele și simplificarea acesteia în vederea bornării.

De asemenea, s-au scos din intravilan suprafețele de teren unde nu sunt prevăzute extinderi.

Suprafața cuprinsă în noul intravilan este de **279,56 ha (Comuna Rus – cu cele trei sate aparținătoare)**, reprezentând **5,52 %** din teritoriul administrativ al comunei, ea fiind cu **22,70 ha** mai mică decât cea actuală.

Modificarea intravilanului este o consecință a corelării intravilanului existent cu situația actuală a zonei construite și a perspectivelor de dezvoltare.

Redelimitarea intravilanului a avut în vedere următoarele obiective:

- Respectarea prevederilor legale în vigoare;
- Respectarea documentațiilor de amenajare a teritoriului privind gestiunea rațională a resursei funciare;
- Necesitatea unei dezvoltări urbanistice controlate, coerente și durabile, care asigură calitatea vieții;
- Viabilitatea și fezabilitatea extinderii rețelei stradale și a rețelei de infrastructură edilitară pentru toate zonele din intravilan, prin prisma analizei cost-beneficiu asupra investițiilor din bugetul public;

- Necesitatea concentrării investițiilor de dezvoltare în zone din interiorul intravilanului actual, cu avantajul economic al pre-existenței echipărilor edilitare și al acceselor stradale asigurate sau a ușurinței de echipare;
- Necesitatea asigurării de terenuri exploatabile agricol în vederea susținerii economiei agrare;
- Necesitatea protejării cadrului natural, ca susținător al calității ecologice;
- Necesitatea asigurării calității vieții pentru cetățeni, prin rezervarea suprafețelor necesare pentru realizarea arterelor de trafic, a infrastructurii edilitare, a dotărilor și echipamentelor publice (sănătate, învățământ, spații verzi, sport, etc);
- Valorificarea, conservarea și protejarea fondului construit valoros și a peisajului cultural ca factor al dezvoltării și al identității teritoriale.

Față de situația existentă a intravilanului și a zonificării, se propun următoarele modificări:

A se studia planșa de Reglementări Urbanistice – Zonificare:

- mărirea intravilanului pentru extinderea zonelor de locuit;
- dezvoltarea sectorului agrozootehnic;
- crearea de noi spații verzi publice: parcuri, scuaruri, locuri de joacă și odihnă, perdele de protecție față de infrastructura tehnico-edilitară, fâșii plantate pentru protecție sanitară.
- Scoaterea din intravilan a zonelor care se suprapun cu ariile naturale protejate sau cu terenuri agricole fertile fără posibilitate de urbanizare.

Repartiția teritoriului în intravilanul propus, în comparație cu cel existent la nivel de comună:

Analizând bilanțul teritorial la nivel de comună se constată următoarele:

- zona funcțională principală este cea de locuințe și funcțiuni complementare, ocupând un procent de 77,84%;
- zona unităților agro – zootehnice s-a majorat cu 1,06 ha;

Bilanț teritorial COMUNA RUS				
Zone functionale	Existent		Propus	
	ha	%	ha	%
Locuinte individuale si functiuni complementare	224,48	74,27	217,60	77,84
Locuinte colective si functiuni complementare	0,11	0,04	0,11	0,04
Institutii si servicii de interes public	5,05	1,67	5,05	1,81
Unitati industriale si depozite	0,48	0,16	0,48	0,17
Unitati agro-zootehnice	0,38	0,13	1,44	0,52
Spatii verzi, sport, agrement, protectie	31,10	10,29	25,34	9,06
din care: parcuri	0,26	0,09	0,26	0,09
de protectie	30,36	10,04	16,37	5,86
sport	0,48	0,16	0,48	0,17
agrement/case de vacanta	0,00	0,00	8,23	2,94
Cai de comunicatie si transport	18,02	5,96	17,82	6,37
Zona cai de comunicatie feroviare	0,35	0,12	0,35	0,13
Constructii tehnico-edilitare	0,35	0,12	0,59	0,21
Gospodarie comunala, cimitire	3,49	1,15	3,06	1,09
Terenuri cu destinație specială	0,02	0,01	0,02	0,01
Alte zone (terenuri neconstruibile, ape, etc.)	18,43	6,10	7,70	2,75
TOTAL PE TRUP	302,26	100,00	279,56	100,00

1. Sat reședință de comună – Rus:

Repartiția pe trupuri:

Sat Rus	191,31
Trup A	183,86
Trup A1	5,60
Trup A2	0,43
Trup A3	0,27
Trup A4	0,05
Trup A5	0,07
Trup A6	0,05
Trup A7	0,22
Trup A8	0,76

Repartiția pe zone funcționale, comparativ situația existentă/situația propusă:

Bilanț teritorial sat RUS				
Zone functionale	Existent		Propus	
	ha	%	ha	%
Locuinte individuale si functiuni complementare	128.55	75.25	161.90	84.63
Locuinte colective si functiuni complementare	0.11	0.06	0.11	0.06

Institutiile si servicii de interes public	4.43	2.59	4.43	2.32
Unitati industriale si depozite	0.45	0.26	0.45	0.24
Unitati agro-zootehnice	0.12	0.07	0.88	0.46
Spatii verzi, sport, agrement, protectie	16.88	9.88	7.71	4.03
din care: parcuri	0.08	0.05	0.08	0.04
de protectie	16.32	9.55	7.15	3.74
sport	0.48	0.28	0.48	0.25
agrement/case de vacanta	0.00	0.00	0.00	0.00
Cai de comunicatie si transport	8.20	4.80	10.72	5.60
Zona cai de comunicatie feroviare	0.35	0.20	0.35	0.18
Constructii tehnico-edilitare	0.35	0.20	0.45	0.24
Gospodarie comunală, cimitire	2.07	1.21	2.19	1.14
Terenuri cu destinație specială	0.02	0.01	0.02	0.01
Alte zone (terenuri neconstruibile, ape, etc.)	9.29	5.44	2.10	1.10
TOTAL PE TRUP	170.82	100.00	191.31	100.00

2. Buzăș

Repartiția pe trupuri:

Sat Buzăș	35,22
Trup B	35,22

Repartiția pe zone funcționale, comparativ situația existentă/situația propusă:

Bilanț teritorial sat BUZAȘ				
Zone functionale	Existent		Propus	
	ha	%	ha	%
Locuinte individuale si functiuni complementare	34,39	74,78	16,39	46,54
Locuinte colective si functiuni complementare	0,00	0,00	0,00	0,00
Institutiile si servicii de interes public	0,35	0,76	0,35	0,99
Unitati industriale si depozite	0,00	0,00	0,00	0,00
Unitati agro-zootehnice	0,07	0,15	0,07	0,20
Spatii verzi, sport, agrement, protectie	5,10	11,09	12,07	34,27
din care: parcuri	0,18	0,39	0,18	0,51
de protectie	4,92	10,70	5,12	14,54
sport	0,00	0,00	0,00	0,00
agrement/case de vacanta	0,00	0,00	6,77	19,22
Cai de comunicatie si transport	2,15	4,67	2,90	8,23
Zona cai de comunicatie feroviare	0,00	0,00	0,00	0,00
Constructii tehnico-edilitare	0,00	0,00	0,03	0,09
Gospodarie comunală, cimitire	0,56	1,22	0,01	0,03

Terenuri cu destinație specială	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte zone (terenuri neconstruibile, ape, etc.)	3,37	7,33	3,40	9,65
TOTAL PE TRUP	45,99	100,00	35,22	100,00

3. Fântânele - Rus

Repartiția pe trupuri:

Sat Fântânele - Rus	53,03
Trup C	51,10
Trup C1	1,93

Repartiția pe zone funcționale, comparativ situația existentă/situația propusă:

Bilanț teritorial sat FÂNTÂNELE RUS				
Zone funcționale	Existent		Propus	
	ha	%	ha	%
Locuinte individuale si functiuni complementare	61.54	72.02	39.31	74.13
Locuinte colective si functiuni complementare	0.00	0.00	0.00	0.00
Instituti si servicii de interes public	0.27	0.32	0.27	0.51
Unitati industriale si depozite	0.03	0.04	0.03	0.06
Unitati agro-zootehnice	0.19	0.22	0.49	0.92
Spatii verzi, sport, agrement, protectie	9.12	10.67	5.56	10.48
din care: parcuri	0.00	0.00	0.00	0.00
de protectie	9.12	10.67	4.10	7.73
sport	0.00	0.00	0.00	0.00
agrement/case de vacanta	0.00	0.00	1.46	2.75
Cai de comunicatie si transport	7.67	8.98	4.20	7.92
Zona cai de comunicatie feroviare	0.00	0.00	0.00	0.00
Constructii tehnico-edilitare	0.00	0.00	0.11	0.21
Gospodarie comunala, cimitire	0.86	1.01	0.86	1.62
Terenuri cu destinație specială	0.00	0.00	0.00	0.00
Alte zone (terenuri neconstruibile, ape, etc.)	5.77	6.75	2.20	4.15
TOTAL PE TRUP	85.45	100.00	53.03	100.00

ARHITECTURA LOCALĂ

Pe teritoriul comunei Rus s-au păstrat un număr relativ redus de case din fondul construit vechi, majoritatea construcțiilor de azi fiind de factură comunistă.

Casele tradiționale specifice zonei prezintă patru tipuri de construcții reprezentative. Arhitectura țărănească tipică este bazată pe combinații între următoarele elemente

constructive: târnașul cu stâlpi din lemn și învelitoarea cu pante rezezi. S-au identificat câteva clădiri care au învelitoarea în două ape.

Cele patru tipuri constau în case cu târnaș cu rudă pe toată lungimea clădirii, cu târnaș cu parapet pe toată lungimea clădirii și foișor central, cu târnaș înglobat în planul clădirii.

Prin combinarea câtorva elemente constructive simple cu detalii decorative (cioplituri, traforuri, tâmplării) și culori (alb sau albastru, prin adăugarea de piatră vânătă în var) a rezultat o varietate arhitecturală, fiecare casă având unicitate.

În afară de aceste tipuri de locuință există câteva locuințe construite prin combinarea acelorași elemente constructive tradiționale, dar cu anumite influențe urbane. Este vorba despre locuințe cu plan mai dezvoltat decât cel al casei țărănești obișnuite; sunt construite din zidărie și exprimă posibilități financiare mai mari ale proprietarilor. Stâlpii din lemn sunt înlocuiți cu stâlpi din cărămidă, iar parapetele cu traforuri delicate din lemn sunt înlocuite total sau parțial cu parapete solide din cărămidă. Ferestrele și ușile sunt mari. Cu toate că aceste construcții sunt realizate armonios și nu reprezintă intervenții agresive, casele sunt foarte asemănătoare între ele și lipsite de elementele de individualizare, arhitectură care de altfel s-a practicat în zonele rurale de pe întreg teritoriul României, anulând originalitatea fiecărei zone etnografice.

RECOMANDĂRI

Recomandări referitoare la reguli de construire

Este necesar ca regulile impuse prin regulamentul de urbanism să ducă la conservarea elementelor specifice fiecărui sat.

De asemenea este necesară conștientizarea și respectarea de către localnici a valorilor care individualizează fiecare sat, pentru ca noile investiții să se integreze armonios în cadrul construit existent.

Recomandări referitoare la parcelar

Parcelarul reprezintă caracteristici comune tuturor satelor: parcela este ocupată în mod tradițional cu construcții pe contur, păstrându-se curtea liberă. Acest mod de construire merită prezervat, el făcând parte din memoria satelor; chiar și perioada comunistă a prezervat acest mod de ocupare a terenului.

3.8. MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE

Identificarea riscurilor potențiale la nivelul Comunei Rus, precum și stabilirea măsurilor, acțiunilor și resurselor necesare pentru managementul riscurilor respective s-a stabilit în cadrul PLANULUI DE ANALIZĂ ȘI ACOPERIRE A RISCURILOR aprobat de către Consiliul Local al Comunei Rus.

Zone inundabile:

Pentru prevenirea riscului de inundații, în perimetrele din intravilanul comunei Rus se prevăd: îndiguirea cursurilor de apă ce străbat localitățile și alte lucrări de specialitate ce constau în puțuri și drenuri pentru colectarea și dirijarea apelor.

Adâncimile de fundare vor depăși nivelul stratului mâlos, se vor realiza centuri armate la fundații și se vor executa hidroizolații speciale.

Zone cu alunecări de teren:

Nu s-au identificat în comuna Rus.

3.9. DEZVOLTARERA ECHIPĂRII EDILITARE

3.9.1. Gospodărirea apelor:

Având în vedere importanța apelor ca factor de mediu, pentru om și societate, se impune cu prioritate protejarea acestora.

Toate apele de suprafață vor fi protejate în conformitate cu prevederile Legii Apelor nr. 107/1996.

Se vor executa lucrări de refacere și extindere a regularizării râurilor și pâraurilor din zonă.

Se va corecta regimul torențial al tuturor pâraielor din teritoriul administrativ pentru a se evita inundarea și deteriorarea terenurilor agricole, a zonelor construite publice sau private.

Pentru preluarea apelor care șiroiesc pe versanți în perioadele cu precipitații abundente se vor realiza șanțuri de gardă la baza versanților, care vor dirija aceste ape în văile din apropiere.

Se vor organiza lucrări de igienizare a apelor de suprafață care străbat teritoriul administrativ prin eliminarea oricaror descărcări de ape uzate menajere.

3.9.2 Alimentare cu apă

Se impune realizarea unui sistem centralizat de alimentare cu apă și canalizare, care să deservească toate localitățile aparținătoare comunei Rus.

Se propune realizarea unui sistem centralizat de alimentare cu apă potabilă și echiparea cu hidranți exteriori, pentru toate zonele din intravilanul existent și propus. Traseele rețelelor vor fi paralele cu străzile pe care se pozează, de preferință în spațiul verde, în acostamente și trotuare.

3.9.3 Canalizarea apelor uzate

În localitatea Rus există sistem centralizat de canalizare menajeră și stație de epurare.

Prin PUG, se propune realizarea unui sistem centralizat de canalizare menajeră care să deservească toate zonele din intravilanul existent și propus. Traseele rețelelor vor fi paralele cu străzile pe care se pozează, de preferință în spațiul verde, în acostamente și trotuare.

3.9.4. Alimentare cu energie electrică

Principalele lucrări de investiții în domeniul alimentării cu energie electrică urmăresc în special o creștere a siguranței în exploatare prin modernizări și re tehnologizări ale instalațiilor energetice.

Sunt prevăzute de asemenea o serie de lucrări în scopul amplificării rețelelor electrice pentru deservirea noilor zone propuse pentru dezvoltarea urbanistică.

Se vor lua în considerare posibilitățile de realizare subterană a extinderilor și de modificare a celor existente. De asemenea, se vor studia posibilitățile de aplicare a sistemelor de producere a energiei prin metode alternative (parcuri fotovoltaice, panouri solare montate pe acoperișurile clădirilor).

3.9.5. Telefonie

Rețeaua de telefonie fixă este funcțională și satisface cerințele locuitorilor, oferind și servicii de internet. De asemenea, există operatori care asigură serviciile de telefonie mobilă.

3.9.6. Alimentare cu energie termică

Asigurarea încălzirii locuințelor și a clădirilor de utilitate publică, se va realiza în sistem individual, prin centrale termice folosind combustibil solid.

Se vor lua în considerare aplicarea sistemelor de producere a energiei prin metode alternative (panouri solare montate pe acoperișurile clădirilor, panouri electrice, etc.)

3.9.7. Alimentare cu gaze naturale

Comuna Rus nu dispune de alimentare cu gaze naturale din Sistemul Național de Distribuție. Se propune înființarea unui sistem de alimentare cu gaze naturale în toate zonele de intravilan.

3.9.8. Gospodărire comunală:

Se impune implementarea sistemului selectiv de gestiune a deșeurilor. Colectarea selectivă va fi implementată printr-un program gradat.

Conform Sistemului integrat de management al deșeurilor al județului Sălaj, colectarea directă a deșeurilor din comuna Rus este realizată de către SC AVE SĂLAJ ECOSERV SRL, iar deșeurile sunt transportate în orașul Zalău.

3.10. PROTECȚIA MEDIULUI

În urma analizei problemelor de mediu s-au conturat propunerile și măsurile de intervenție ce se impun pentru protecția mediului:

- Realizarea și extinderea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare pentru perimetrele destinate construirii;
- Limitarea extinderii zonei construite în zonele cu terenuri ce prezintă riscuri naturale;
- Măsuri la nivelul agenților economici, potențiale surse de poluare prin reglementări în utilizarea terenului, respectarea distanțelor de protecție și evitarea amplasării unor funcțiuni ce pot genera - sau generatoare de poluare;
 - Mărirea suprafețelor zonelor verzi publice;
 - Amenajarea cursurilor de apă cu fenomene de eroziune a solului și apărări de maluri;
 - Respectarea distanțelor de protecție sanitară față de sursele de poluare sau disconfort (cimitire, trasee tehnico- edilitare, unități agro-zootehnice);
 - Stabilirea zonelor de protecție pentru obiectivele cu valoare de patrimoniu;
 - Creșterea ponderii spațiilor verzi din intravilan în scopul îmbunătățirii condițiilor de viață și de muncă și al creșterii gradului de "confort verde" al populației.

Se vor lua măsuri pentru punerea în aplicare a propunerilor Planului Urbanistic General cu privire la amenajarea și dezvoltarea parcurilor, a zonelor verzi, plantațiilor de aliniament și de protecție, a zonelor de agrement.

Dezafectarea spațiilor industriale nefuncționale, strămutarea unităților industriale funcționale spre periferie și integrarea acestor spații în domeniul public prin amenajarea de spații publice, parcuri și grădini pentru a spori suprafața de zonă verde pe cap de locuitor și valoarea naturală a peisajului.

- Adaptarea structurii funcționale urbane la condițiile de mediu;
- Reducerea și controlul nivelului de poluare;
- Implementarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor;

MĂSURI DE CONSERVARE pentru Aria Specială de Protecție Avifaunistică Cursul Mijlociu al Someșului ROSPA 0114 și Situl de importanță Comunitară Lozna ROSCI 0314:

Sunt interzise activitățile din perimetrele ariilor naturale protejate de interes comunitar care pot să genereze poluarea sau deteriorarea habitatelor, precum și perturbări ale speciilor pentru care au fost desemnate ariile respective, atunci când aceste activități au un efect semnificativ, având în vedere obiectivele de protecție și conservare a speciilor și habitatelor. Pentru protejarea și conservarea păsărilor sălbatice, inclusiv a celor migratoare, sunt interzise activitățile din afara ariilor naturale protejate care ar produce poluarea sau deteriorarea habitatelor.

Măsuri specifice:

- Realizarea planurilor de management al ariilor naturale protejate
 - Monitorizarea efectivelor populaționale - Anual
 - Monitorizarea stadiului de refacere a habitatelor afectate - Anual
 - Monitorizarea Ratei de extincție a speciilor protejate - Anual
- Reducerea numărului de specii invazive din zona destinată proiectului
 - Monitorizarea numărului speciilor invazive de-a lungul drumurilor de acces și de-a lungul văilor - Anual
- Reducerea suprafeței habitatelor ruderaale

- Monitorizarea suprafeței habitatelor ruderales din zona de incidență a proiectului - Anual și sezonier
- Monitorizarea perdelelor de protecție în zone incompatibile funcțional și cimitire- Anual și sezonier
- Conservarea speciilor
 - Monitorizarea suprafeței de habitat favorabil prezenței speciilor - Anual și sezonier
 - Monitorizarea Numărului de indivizi de faună sălbatică - Anual și sezonier
- Restrângerea habitatelor false pentru reproducerea speciilor de reptile și amfibieni.
 - Monitorizarea numărului de gropi, șanțuri și denivelări generate antropice- Anual și sezonier
- Reducerea activităților antropice asupra ariei protejate și a biodiversității;
- Conștientizarea publică a relevanței biodiversității pentru viața cetățenilor și consecințele pierderii biodiversității la toate nivelurile – local, european și global.

Pentru speciile de plante și animale sălbatice terestre, acvatice și subterane, care trăiesc atât în ariile naturale protejate, cât și în afara lor, sunt interzise:

- orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vătămare a exemplarelor aflate în mediul lor natural, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;
- perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
- deteriorarea, distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și/sau ouălor din natură;
- deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere ori de odihnă;
- recoltarea florilor și a fructelor, culegerea, tăierea, dezrădăcinarea sau distrugerea cu intenție a acestor plante în habitatele lor naturale, în oricare dintre stadiile ciclului lor biologic;
- perturbarea intenționată, în special în cursul perioadei de reproducere sau de maturizare.

În vederea protejării tuturor speciilor de păsări, inclusiv a celor migratoare, sunt interzise:

- uciderea sau capturarea intenționată, indiferent de metoda utilizată;
- deteriorarea, distrugerea și/sau culegerea intenționată a cuiburilor și/sau ouălor din natură;
- culegerea ouălor din natură și păstrarea acestora, chiar dacă sunt goale;

3.11. REGLEMENTĂRI URBANISTICE

Zone de protecție stabilite:

Zonele de protecție sanitare s-au stabilit conform **Ordinului nr. 994/2018 pentru modificarea și completarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății nr. 119/2014.**

Zona de protecție sanitară este definită ca fiind terenul din jurul obiectivului, unde este interzisă orice folosință sau activitate care, în contact cu factorii externi, ar putea conduce la poluarea/contaminarea factorilor de mediu cu repercusiuni asupra stării de sănătate a populației rezidente din jurul obiectivului;

Suprafețele de teren incluse în zonele de protecție sanitară pot fi exploatate agricol, cu excepția culturilor de plante utilizate în scop alimentar sau furajer, care necesită folosirea de fertilizatori și pesticide și care, prin fixarea sau concentrarea de substanțe poluante pot fi vătămătoare pentru om sau animale.

Pentru infrastructura **tehnic-edilitară** s-au instituit zone de protecție și siguranță: pentru rețelele electrice aeriene de 20 KV, zona de protecție corespunde cu zona de siguranță și este 12 m din ax, pentru rețelele electrice de 110 KV, zona de protecție este de 18,5 m din ax. Pentru magistrala de gaze naturale s-a instituit conform normelor în vigoare o zonă de protecție de 20 m din ax, respectiv o zonă de siguranță de 200 de m din ax. În zonele de siguranță sunt interzise orice fel de construcții, cu excepția celor pentru întreținere și siguranță a rețelelor, iar în zonele de protecție, în vederea construirii, este necesar avizul administratorului de rețea.

Pentru dezvoltarea capacității de circulație a drumurilor publice în traversarea localităților rurale, se va ține cont de zona de protecție a drumurilor, respectiv de 24 de metri pentru drumurile județene și 22 de metri față de drumurile comunale.

Zone de protecție pentru siturile arheologice:

În zonele de protecție a siturilor arheologice emiterea autorizației de construire pentru lucrările de construire, modificare, extindere sau reparare a căilor de comunicație, dotărilor tehnico-edilitare (inclusiv cele subterane), excavările, exploatările de cariere, construcțiile de rețele edilitare magistrale, amenajările de îmbunătățiri funciare, rețelele de telecomunicații, amplasarea de antene și relee de telecomunicații, lucrările de cercetare și prospectare a terenurilor (foraje, excavări) necesare efectuării studiilor geotehnice sau geologice, amplasarea balastierelor sau sondelor, precum și alte lucrări ce afectează suprafața solului în zonele cu patrimoniu arheologic, indiferent dacă se execută în intravilanul sau extravilanul localității și indiferent de forma de proprietate a terenului, se va face numai pe baza și în conformitate cu avizul prealabil al Ministerului Culturii, respectiv al serviciilor deconcentrate ale acestuia (Direcția pentru Cultură Sălaj).

Intervențiile de construire de tipul celor enumerate la mai sus, efectuate în suprafețele de teren delimitate ca situri arheologice, vor putea demara numai după descărcarea terenului de sarcină arheologică, aceasta fiind procedura legală prin care un teren în care a fost evidențiat patrimoniu arheologic poate fi redat activităților umane curente.

Descărcarea de sarcină arheologică presupune efectuarea unor lucrări de specialitate (săpătură arheologică preventivă), pe toată suprafața afectată de lucrările de construire și redactarea Raportului tehnic de cercetare, după caz, cu propunerea de emitere a Certificatului de descărcare de sarcină arheologică (dacă nu există structuri sau elemente constructive arheologice valoroase care să necesite protecție in situ).

Costurile aferente săpăturilor arheologice preventive intră în sarcina beneficiarului lucrărilor de construire (cf. art. 7, lit. a) din OG 43/2000 republicată).

Intervențiile efectuate în zonele de protecție ale siturilor arheologice, determinate de construirea de autostrăzi, drumuri, hale industriale, depozite, exploatări de cariere (deschideri de mine), rețele edilitare magistrale, amenajări de îmbunătățiri funciare, cartiere cu locuințe colective etc., dată fiind amploarea unor astfel de proiecte și suprafața mare de teren ce urmează a fi afectată, vor putea demara numai după efectuarea unui diagnostic arheologic intruziv (sondaje arheologice) și întocmirea unui raport de specialitate.

Diagnosticul arheologic are drept scop determinarea prezenței sau absenței materialelor arheologice, a structurilor, complexelor, artefactelor sau ecofactelor din zona afectată de proiect. În cazul descoperirii unor vestigii arheologice, evaluarea de teren va urmări

distribuția lor spațială, caracterul și starea lor de conservare, iar concluziile acestui raport, vor fi cuprinse în proiectul tehnic al investiției conform Art. 7 din Ordonanța Guvernului Nr. 43/2000 republicată.

Diagnosticul arheologic va avea rolul de a delimita clar, atât în teren și pe planurile topografice anexate la documentația beneficiarului, toate vestigiile aflate pe întreg perimetrul afectat de obiectivele de investiție și de a propune, prin Raportul de diagnostic arheologic, soluțiile tehnice necesare protejării acestora (cercetare arheologică preventivă, supraveghere etc.).

Costurile necesare lucrărilor de Diagnostic arheologic intră în sarcina beneficiarului lucrărilor de construire.

Intervențiile efectuate în zonele de protecție ale siturilor arheologice, determinate de construirea de locuințe unifamiliale, anexe gospodărești, repararea căilor de comunicație, rețele tehnico-edilitare subterane, lucrările de cercetare și prospectare a terenurilor (foraje, excavări) necesare efectuării studiilor geotehnice sau geologice etc., vor putea demara cu condiția supravegherii arheologice pe întreaga durată a săpăturilor de orice fel și întocmirea unui raport de specialitate.

Supravegherea arheologică va avea rolul de a determina prezența sau absența materialelor arheologice, a structurilor, complexelor, artefactelor sau ecofactelor din zona afectată de proiect. În cazul descoperirii unor vestigii arheologice, se va dispune sistarea temporară a lucrărilor de construire și demararea unor cercetări arheologice preventive.

Costurile aferente supravegherii arheologice intră în sarcina beneficiarului lucrărilor de construire.

În perimetrul zonei de protecție săpăturile arheologice se efectuează numai pe baza și în conformitate cu autorizația de cercetare emisă de Ministerul Culturii.

Cercetarea arheologică se realizează numai cu personal de specialitate, atestat de Ministerul Culturii și înregistrat în Registrul arheologilor.

Descoperirile arheologice întâmplătoare, ocazionate de lucrările de construire de tipul celor enumerate mai sus, efectuate în afara zonelor de protecție, vor determina sistarea temporară a respectivelor lucrări până la finalizarea cercetărilor arheologice preventive și obținerea descărcării de sarcină arheologică a zonei.

Descoperirile arheologice întâmplătoare se anunță, în termen de cel mult 72 de ore, primarului, serviciului de urbanism sau Direcției pentru Cultură Sălaj, de către persoana descoperitoare, proprietarul ori titularul dreptului de administrare a terenului în cauză.

Întocmirea Planurilor Urbanistice Zonale, în vederea introducerii în intravilan a suprafețe de teren care înglobează și situri arheologice sau zone de protecție ale acestora, se va face numai pe baza și în conformitate cu avizul prealabil al Ministerului Culturii, respectiv al serviciilor deconcentrate ale acestuia (Direcția pentru Cultură Sălaj).

Interdicții

Se interzice efectuarea de săpături/sondaje/foraje la și pentru amplasarea de construcții de orice fel fără descărcarea de sarcină arheologică a suprafețelor de teren cuprinse în perimetrul siturilor arheologice.

Zona de protecție a sitului arheologic Rus - „Șesul lui Măican”

Încadrare:

- ➔ la nord – pâraul Rinului; limita nordică a parcelei pe care este delimitată zona de protecție – la aprox. 42 m nord de limita nordică a sitului;
- ➔ la nord-est - est - sud-est – drumul care duce spre Buzaș;
- ➔ la sud – drum din sat care duce la casele din spatele drumului spre Buzaș; limita sudică a parcelei pe care este delimitată zona de protecție – la aprox 52 m sud de limita sudică a sitului;
- ➔ la nord-vest - vest - sud-vest – drum din localitate.

Suprafața zonei protejate este de **5,75 ha**.

Zona de protecție a sitului arheologic Rus - „Șesul Pietrei”

Încadrare:

- ➔ la nord – drum de țară; limita nordică a parcelei pe care este delimitată zona de protecție – la aprox. 164 m nord de limita nordică a sitului;
- ➔ la nord-est - est - sud-est – drumul care duce spre Buzaș;
- ➔ la sud – limită de proprietate; limita sudică a parcelei pe care este delimitată zona de protecție – la aprox 52 m sud de limita sudică a sitului;
- ➔ la vest – drum de țară; limita vestică a parcelei pe care este delimitată zona de protecție – la aprox 87 m est de limita vestică a sitului;

Suprafața zonei protejate este de **4,59 ha**.

Zona de protecție a sitului arheologic Rus - „Peștera”

Încadrare:

- ➔ la nord – coordonate Stereo 70; limita nordică a parcelei pe care este delimitată zona de protecție – la aprox. 25 m nord de limita nordică a sitului;
- ➔ la vest – coordonate Stereo 70; limita vestică a parcelei pe care este delimitată zona de protecție – la aprox. 40 m vest de limita vestică a sitului;
- ➔ la sud – coordonate Stereo 70; limita sudică a parcelei pe care este delimitată zona de protecție – la aprox 25 m sud de limita sudică a sitului;
- ➔ la est – drumul care duce spre Buzaș; limita estică a parcelei pe care este delimitată zona de protecție – la aprox 5 m est de limita estică a sitului;

Suprafața zonei protejate este de **2,80 ha**.

Zone de protecție pentru obiectivele cu valoare de patrimoniu:

Pentru obiectivul propus pentru clasare a fost instituită o zonă de protecție în conformitate cu Legea 422/2001 republicată privind protejarea monumentelor istorice, cu scopul de a asigura conservarea și valorificarea cadrului arhitectural al acestora prin controlul strict al intervențiilor în zonă (demolări, construcții noi, modificări ale construcțiilor existente, etc.)

Pentru orice fel de intervenție, în zona de protecție se va solicita avizul Direcției Județene de Cultură, Culte și Patrimoniu Național Sălaj și/sau, după caz a Ministerului Culturii și Patrimoniului Național.

Zonele de protecție ale monumentelor istorice și siturilor arheologice sunt spații înconjurătoare substanței (parcele) care trebuie protejată, ce joacă rol de tampon între receptor și o potențială sursă de agresiune. Zonele de protecție sunt constituite din suprafața de teren în care acțiunea factorilor naturali și antropici poate avea impact negativ direct asupra acestora, cu următoarele efecte:

- ➔ distrugerea bunurilor construite ce constituie elementul cu valoare de patrimoniu poluarea mediului cu efecte asupra monumentului/sitului
- ➔ degradarea peisajului înconjurător
- ➔ împiedicarea percepției vizuale a calității monumentului/sitului.

Zona de protecție a obiectivului propus pentru clasare: Biserica ortodoxă de zid „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” - localitatea Rus

Zona stabilită cuprinde parcelele din vecinătatea obiectivului propus spre clasare. Cuprinde zona care asigură puncte de perspectivă asupra monumentului pentru care condițiile de construire sunt reglementate astfel încât să se asigure conservarea, protejarea și punerea în valoare a acestuia.

Suprafața zonei de protecție este de **2,34 ha**.

3.12. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

Obiective de utilitate publică:

- Modernizarea căilor de comunicație rutieră, realizarea de trotuare și de parcaje publice, poduri, etc;
- Lucrările de infrastructură legate de îmbunătățirea și dezvoltarea rețelelor tehnico – edilitare;
- Regularizarea cursurilor de apă;
- Amenajarea de spații plantate publice și a zonelor verzi cu rol de protecție și agrement;
- Reabilitarea clădirilor publice: școli, grădinițe, cămine culturale, spații administrative, etc.;
- Înființarea de noi dotări publice: centru de zi pentru bătrâni
- Protejarea obiectivelor de patrimoniu.

LISTA DE PROIECTE ȘI PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA OBIECTIVELOR

OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ Etapizat pe parcursul a 10 ani (2 etape)	DIMENSIUNI		ESTIMARE FINANCIARĂ	SURSE POSIBILE DE FINANȚARE
	Suprafete	Lungi mi		
INSTITUȚII PUBLICE ȘI SERVICII: Etapa I (anul 1-5) <ul style="list-style-type: none"> - Reabilitare clădiri existente ale infrastructurii educaționale, culturale și administrative - Crearea unui centru de îngrijire a persoanelor vârstnice și/sau cu probleme sociale 	-1100 mp - 500 mp		-1.870.000 lei (cca. 1700 lei/mp – 385 euro/mp) - 675 000 lei (1350lei/mp – 300 euro/mp)	-PNDL, POR axa 3.1, PNDR Submasura 7.6 -PNDL, buget local
GOSPODĂRIE COMUNALĂ Etapa I (anul 1-5) <ul style="list-style-type: none"> - Extindere rețea de alimentare cu apă, inclusiv hidranți și cișmele stradale - Extindere sistem de canalizare menajeră - Infiintare sistem de alimentare cu gaze naturale - Modernizarea și extinderea rețelei de iluminat public 		-3 km -3 km -15 km	-2.580.000 lei (din care rețele de apa cca. 135 lei/m – 30 euro/ml, rețele canalizare 225 lei/m – 50 euro/ml, – 100 lei/ml -22euro/ml iluminat public)	-PNDL, PNDR Submasura 7.2
CĂI DE COMUNICAȚIE: Etapa I (anul 1-5) <ul style="list-style-type: none"> - Reabilitări de străzi și drumuri locale, inclusiv piste de biciclete, trotuare și spații verzi plantate cca. 7 km Etapa II (anul 5-10) <ul style="list-style-type: none"> - Reabilitări de străzi și drumuri locale, inclusiv piste de biciclete, trotuare și spații verzi plantate cca. 7 km 		-7 km -7km	-7.875.000 lei (cca. 1125 lei/ml – 250 euro/ml) -7.875.000 lei	-PNDL,PNDR Submasura 7.2 -PNDL, Buget local
SALVAREA, PROTEJAREA ȘI PUNEREA ÎN VALOARE A OBIECTIVELOR CU VALOARE DE PATRIMONIU Etapa I (anul 1-5) <ul style="list-style-type: none"> - Protejarea clădirilor cu valoare tradițională (proiect de inventariere, propuneri de intervenție, estimare consturi,etc) 			- 45.000 lei	-buget local
SISTEME DE PROTECȚIA MEDIULUI Etapa I (anul 1-5) <ul style="list-style-type: none"> - Regularizari si indiguiri de maluri - Infiintarea de noi zone pentru sport si spatii verzi publice, fasii plantate de protectie Etapa II (anul 5-10) <ul style="list-style-type: none"> - Regularizari si indiguiri de maluri 	2 ha	-5 km -5 km	- 3.375.000 lei (cca. 675 lei/ml -150 euro/ml) - 1.000.000 lei -3.375.000 lei	-Fonduri de mediu -PNDL
Total: 27.670.000 lei (echivalent cca. 6.000.000 euro)				

4. CONCLUZII

Prezenta documentație urmează a fi analizată și avizată conform legislației în vigoare și apoi aprobată de Consiliul Local al Comunei Rus.

Odată aprobat, **Planul Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism** aferent capătă valoare juridică, oferind instrumentul de lucru necesar administrației locale și județului Sălaj ce vor urmări aplicarea lor.

Stabilirea categoriilor de intervenție și a reglementărilor s-au realizat în baza analizei multicriteriale.

Pentru dezvoltarea unei economii performante și ridicarea nivelului de viață al locuitorilor Comunei Rus se propune mobilizarea tuturor resurselor fizice și umane, în corelație cu conservarea mediului și a patrimoniului.

Concomitent cu punerea în aplicare a prezentei documentații se vor face demersurile necesare pentru realizarea studiilor de specialitate și proiectelor necesare completării și detalierii documentației.

Aplicarea prevederilor **Planului Urbanistic General al Comunei Rus**, se face conform **Regulamentului Local de urbanism aferent Planului Urbanistic General**.